

**UNESCO Pasaulio paveldo sąrašė esančios
vertybės (Vilniaus istorinio centro (Nr. 541)) Vilniaus
senamiesčio (unikalus kodas Kultūros vertybių
registre 16073) ir jo apsaugos zonos
tvarkymo planas**

KONCEPCIJA

**VILNIUS
2024**

SANTRUPOS

KPD	Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos
KPO	Kultūros paveldo objektas
KVAD	Kultūros vertybių apsaugos departamentas prie Kultūros ministerijos (dabar KPD)
NKPAJ	Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas
NKV	Nekilnojamosios kultūros vertybės
KVR	Kultūros vertybių registras
u. k.	Unikalus objekto kodas KVR
NKPVT	Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo taryba
VSAR	Vilniaus senamiesčio apsaugos reglamentas
NTR	Nekilnojamojo turto registras
TRP	Teritorijos ribų planas
UAB	Uždaroji akcinė bendrovė
VĮ	Valstybės įmonė
IVV aprašas	Vilniaus istorinio centro išskirtinės visuotinės vertės aprašas
PPK Paraiška	Paraiška Pasaulio paveldo komitetui
Rezervatas	Vilniaus pilių valstybinis kultūrinis rezervatas
NKTP	Nacionalinis kraštovaizdžio tvarkymo planas
LR BP	Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas
IAR	Individualus apsaugos reglamentas
NKVVAKA	Nekilnojamųjų kultūros vertybių vertinimo, atrankos ir reikšmingumo lygmens nustatymo kriterijų aprašas
TPJ	Teritorijų planavimo įstatymas
STJ	Saugomų teritorijų įstatymas
VIC	Vilniaus istorinis centras
Programa	Lietuvos Respublikos Vyriausybės programa
LRV	Lietuvos Respublikos Vyriausybė

TERMINAI

Aktualizavimas	<p>Objekto pritaikymas šiuolaikinės visuomenės ir (arba) vietos bendruomenės kultūriniais, socialiniams ir (arba) ekonominiais (t. y., teritorijos, regiono patrauklumo investicijoms didinimas, investicijų įtaka naujų darbų vietų, papildomos rinkos sukūrimui ir pan.) poreikiams.</p> <p>Objekto aktualizavimo reikalavimas – objekto pritaikymo, sukuriant ekonominę vertę visuomenei, sąlyga, pagrindžianti investicijų į objektą būtinumą.</p> <p>Darnaus vystymosi ir integralumo: užtikrinti Lietuvos darnų vystymąsi, derinant paveldosaugos ir aplinkosaugos tikslus su urbanistine kaita ir erdviu vystymu, plėtojant materialaus ir nematerialaus paveldo kaip ekonominio išteklių koncepciją.</p> <p>Šaltinis: "Kultūros paveldo išsaugojimo ir aktualizavimo politikos koncepcija" Šaltinis internetinėje prieigoje: https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/109da290af4211ea9a12d0dada3ca61b?jfwid=8fvzfnzd2</p>
Įveiklinimas	<p>Efektuvumo ir finansinio tvarumo: užtikrinti tikslingą ir į rezultatus orientuotą finansinių išteklių panaudojimą išsaugant materialų ir nematerialų kultūros paveldą, siekiant jį panaudoti ir įveikinti taip, kad būtų užtikrinta kultūrinė ir vertybinė graža.</p> <p>Užtikrinti materialaus ir nematerialaus kultūros paveldo ištyrimą, atskleidimą, susistemtinimą ir išsaugojimą: ...tvarkyti (konservuoti, restauruoti, taikyti kitas reikalingas priemones) ir naudoti materialų kultūros paveldą jį tausojant, įveiklinant ir išsaugant ateities kartoms;</p> <p>Šaltinis- Kultūros paveldo išsaugojimo ir aktualizavimo politikos koncepcijoje"i nternetinė prieiga: https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/109da290af4211ea9a12d0dada3ca61b?jfwid=8fvzfnzd2</p>
Vientisumas	<p>Nekilnojamosios kultūros vertybės, ją sudarančių dalių ir elementų nepažeista darni visuma (kompleksiškumas), atsiskleidžianti apibrėžtoje teritorijoje ir apimanti visas jos vertingąsias savybes, procesus ir ryšius, kuriais grindžiama nekilnojamosios kultūros vertybės kultūrinė reikšmė.</p>

**UNESCO Pasaulio paveldo sąrašė esančios vertybės (Vilniaus istorinio centro (Nr. 541))
Vilniaus senamiesčio (u. k. Kultūros vertybių registre 16073) ir jo apsaugos zonos tvarkymo planas
KONCEPCIJA. 2024 M.**

Autentiškumas	nekilnojamojo kultūros paveldo objekto ar kultūros paveldo vietovės savybės, apimančios pirminę ar istoriškai susiklosčiusią objekto paskirtį, išraišką ir savitą fizinį pavidalą – formą, panaudotas medžiagas, konstrukcijas, atlikimo technologijas, suplanavimą, aplinką ir nematerialiąsias savybes , kuriomis grindžiama kultūrinė nekilnojamojo kultūros paveldo objekto ar kultūros paveldo vietovės reikšmė. 3, 4 išnašų šaltinis internetinėje prieigoje: https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/f391fce0e2ab11eeb876b07461d0ecb9?positionInSearchResults=29&searchModelUUID=ac2b66d3-54b5-4daa-8c7d-0f7879551872 .
Morfologija	(gr. morphē – pavidalas, forma; gr. logos – mokslas) plačiąja prasme yra mokslo šaka, tyrinėjanti daikto formą ir jos savybes.
Paveldotvarka	Paveldosaugos norminių aktų sistemos kūrimas, institucijų formavimas ir jų veiklos organizavimas, paveldosaugos programų projektų rengimas ir įgyvendinimas, tvarkybos administravimas, stebėseną (NKPAĮ, Nr. IX-2452, 2004-09-28, Žin., 2004, Nr. 153-5571 (2004-10-19)).
Krantotvarka	Priemonių visuma, skirta natūralioms, svarbioms arba būdingoms kultūros paveldo vietovės krantų savybėms išsaugoti ar atkurti.
Restauravimas	Visų išlikusių kultūros paveldo objekto autentiškų dalių ar elementų konservavimas, atskirų neišlikusių elementų ar dalių atkūrimas, nekilnojamosios kultūros vertybės požymių išsaugojimas, atskleidimas ir išryškėjimas atliekant tyrimais pagrįstus tvarkomuosius paveldosaugos, statybos ir kraštotvarkos darbus (NKPAĮ, Nr. IX-2452, 2004-09-28, Žin., 2004, Nr. 153-5571 (2004-10-19)).
Tvarkyba	Kultūros paveldui išsaugoti atliekami darbai: tyrimas (taikomas), remontas, avarijos grėsmės pašalinimas, konservavimas, pritaikymas, restauravimas, atkūrimas, šių darbų planavimas ir projektavimas (NKPAĮ, Nr. IX-2452, 2004-09-28, Žin., 2004, Nr. 153-5571 (2004-10-19)).
Tvarkomieji statybos darbai	Statybos ar griovimo darbai, kaip apibrėžta Statybos įstatyme, atliekami kultūros paveldo statinyje ar jo teritorijoje (NKPAĮ, Nr. IX-2452, 2004-09-28, Žin., 2004, Nr. 153-5571 (2004-10-19)).
Vertingoji savybė	Kultūros paveldo objekto, vietovės, jų dalies ar elemento bruožas, vertingas etniniu, istoriniu, estetiniu ar moksliniu požiūriu (NKPAĮ, Nr. IX-2452, 2004-09-28, Žin., 2004, Nr. 153-5571 (2004-10-19)).
Vertingųjų savybių keitimas	Tvarkybos darbai, veikiantys vertingąsias savybes (avarijos grėsmės pašalinimas, konservavimas, pritaikymas, restauravimas, atkūrimas), taip parenkami ir atliekami pagal šio įstatymo nustatytus reikalavimus, kad būtų maksimaliai išsaugotas autentiškumas ir kultūros paveldo objektas ar vietovė būtų tinkami naudoti (NKPAĮ, Nr. IX-2452, 2004-09-28, Žin., 2004, Nr. 153-5571 (2004-10-19)).
2000–2001 m. Vilniaus senamiesčio dosjė	Pagrindinis apskaitos dokumentas – „Vilniaus senamiesčio – kultūros paminklo U1P sudėtis ir apimtis, (dosjė papildymas)“. Parengimą organizavo Kultūros paveldo centras (KPC). Autorių kolektyvas: I. Kliobavičiūtė, G. Filipavičienė, E. Zilinskas, E. Kazlauskaitė, K. Katalynas. Dosjė papildytas urbanistinės vietovės sudėtimi ir apimtį atskleidžiančiais planais, kartogramomis bei schemomis: Vilniaus senamiesčio kvartalų numeracijos ir zonavimo paminklosauginiu požiūriu schema; gamtinio pagrindo bei dangų kartograma; planinės-tūrinės struktūros kartograma [il. 7]; erdvinės struktūros kartograma [il. 8]; pasiūlymais į registrus (išvadinis vertybinės inventORIZACIJOS planas); urbanistinės struktūros kartograma [il. 9]; archeologinio sluoksnio zonavimo kartograma (apimanti tik Senamiesčio teritoriją). Be to, dosjė pateikiami „Vilniaus miesto panoramos“ I-III tomai (BP-OP-2000). Vilniaus miesto plano operatyviojo planavimo (2000, ©Miesto plėtros departamentas, pagaminta SĮ „Vilniaus planas“) ištraukos sietinos su saugotomis Senamiesčio panoramomis.
Panorama	Iš apžvalgos taško matomas vertingųjų savybių turintis vietovės ar statinių komplekso vaizdas (Nekilnojamųjų kultūros vertybių vertinimo, atrankos ir reikšmingumo lygmens nustatymo kriterijų aprašas - paskelbta TAR 2016-10-04, i. k. 2016-24473).
Perspektyva	Iš apžvalgos taško matomas vertingųjų savybių turintis gatvių ir (ar) aikščių ar užstatymo su gamtiniais elementais vaizdas (Nekilnojamųjų kultūros vertybių vertinimo, atrankos ir reikšmingumo lygmens nustatymo kriterijų aprašas - paskelbta TAR 2016-10-04, i. k. 2016-24473).
Siluetas	Statinių komplekso, vietos ar vietovės vertingųjų savybių turinčių tūrių, juos supančių erdvių ir (ar) gamtinių elementų nenutrūkstantis kontūras (Nekilnojamųjų kultūros vertybių vertinimo, atrankos ir reikšmingumo lygmens nustatymo kriterijų aprašas - paskelbta TAR 2016-10-04, i. k. 2016-24473).
Dominantė	Vyraujantis tūrinis statinių komplekso, vietos, vietovės vertikalus ar horizontalus vertingųjų savybių turintis statinys ar (ir) gamtinis elementas (Nekilnojamųjų kultūros vertybių vertinimo, atrankos ir reikšmingumo lygmens nustatymo kriterijų aprašas - paskelbta TAR 2016-10-04, i. k. 2016-24473).
Tvarkymas	Veiksmai, kurie siekia išlaikyti esamą vertingą būklę, ją atkurti ar gerinti be esminių struktūrinių pokyčių. Tvarkymo darbai apima priežiūrą, konservavimą, restauravimą, atkūrimą ir kitus veiksmus, siekiant užtikrinti objekto ar teritorijos būklės stabilumą bei autentiškumo išlaikymą.
Pertvarkymas	Reikšmingesni pokyčiai, kurie gali keisti ne tik objekto ar teritorijos išvaizdą, bet ir jų struktūrą, naudojimą ar funkciją. Pertvarkymo darbai dažniau apima modernizavimą, atnaujinimą ar pritaikymą naujiems poreikiams, kai naudojami nauji sprendimai arba keičiami tam tikri objekto ar erdvės elementai.

**UNESCO Pasaulio paveldo sąrašė esančios vertybės (Vilniaus istorinio centro (Nr. 541))
Vilniaus senamiesčio (u. k. Kultūros vertybių registre 16073) ir jo apsaugos zonos tvarkymo planas
KONCEPCIJA. 2024 M.**

PLANUOJAMA TERITORIJA	Vilniaus senamiesčio teritorija ir apsaugos zona
PLANAVIMO ORGANIZATORIUS	Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos
PLANAVIMO PAGRINDAS	Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2022-07-29 įsakymas Nr. [V-650 „Dėl Vilniaus senamiesčio ir jo apsaugos zonos tvarkymo plano rengimo pradžios ir planavimo tikslų“
PLANAVIMO LYGMUO IR RŪŠIS	Vietovės lygmens specialiojo teritorijų planavimo dokumentas
PLANAVIMO DOKUMENTAS	UNESCO pasaulio paveldo sąrašė esančios vertybės - Vilniaus istorinio centro (Nr. 541) Vilniaus senamiesčio (unikalus kodas Kultūros vertybių registre 16073) ir jo apsaugos zonos tvarkymo planas

UNESCO PASAULIO PAVELDO SĄRAŠE ESANČIOS VERTYBĖS (VILNIAUS ISTORINIO CENTRO (NR. 541)) VILNIAUS SENAMIESČIO (UNIKALUS KODAS KULTŪROS VERTYBIŲ REGISTRE 16073) IR JO APSAUGOS ZONOS TVARKYMO PLANAS. KONCEPCIJA		
UŽSAKOVAS	VYKDYTOJAS	
KULTŪROS PAVELDO DEPARTAMENTAS PRIE KULTŪROS MINISTERIJOS	UAB „ID VILNIUS“ Lvivo g. 25-102, LT-09320 Vilnius Tel. +370 601 31184, el. p. info@idvilnius.lt	
UNESCO pasaulio paveldo sąrašė esančios vertybės – Vilniaus istorinio centro Vilniaus senamiesčio ir jo apsaugos zonos tvarkymo plano parengimo paslaugų sutartis (2023-06-26, Nr. VŠ-80)		Data
		2024-11-11

TURINYS

EIL.NR.	AIŠKINAMOJO RAŠTO DALIS	PSL.
1.	ESAMOS BŪKLĖS ĮVERTINIMAS (SANTRAUKA)	5-8
1.1.	ĮVADAS	5
1.1.1.	TERITORIJA	5
1.1.2.	APSAUGOS ZONA	5
1.1.3.	SPECIALIOJO PLANO EIGA	5
1.2.	ESAMOS BŪKLĖS ĮVERTINIMO IŠVADOS	6
1.2.1.	PAGRINDINIAI FAKTINIAI POKYČIAI SENAMIESTYJE PER PASTARUOSIUS DEŠIMTMEČIUS	6
1.2.2.	VIENTISUMAS	6
1.2.3.	AUTENTIŠKUMAS	7
1.2.4.	DETALIŲJŲ IR SPECIALIŲJŲ PLANŲ NEIGIAMA ĮTAKA VIETOVĖS AR OBJEKTŲ VERTINGOSIOMS SAVYBĖMS	7
1.2.5.	AKTO PATIKSLINIMAI	7
1.2.6.	STATINIŲ VILNIAUS SENAMIESTIO TERITORIJOJE INVENTORIZAVIMO DUOMENŲ ATNAUJINIMAS	8
1.2.7.	KPO MEDŽIAGOS SUSKAITMENINIMAS	8
1.2.8.	ATLIKTŲ TYRIMŲ SUSISTEMINIMAS IR PRIEINAMUMAS	8
2.	KONCEPCIJA	8-25
2.1.	ĮVADAS	8-9
2.2.	TERITORIJOS IR APSAUGOS ZONOS RIBOS	9
2.2.1.	PAPILDOMI APŽVALGOS TAŠKAI	9
2.3.	REGLAMENTAVIMO PRINCIPAI	10
2.3.1.	BENDROSIOS NUOSTATOS	10
2.3.2.	VILNIAUS SENAMIESTIO TERITORIJOS STRUKTŪRA	10
2.3.3.	VILNIAUS SENAMIESTIO TERITORIJOS APSAUGOS ESMINĖS NUOSTATOS	11
2.3.4.	SENAMIESTIO TERITORIJOS UŽSTATYMO REGLAMENTAI – VEIKLOS VYSTYMO KRYPTYS	12-18
2.3.5.	VILNIAUS SENAMIESTIO APSAUGOS ZONOS VEIKLOS VYSTYMO KRYPTYS	18-25

Grafinė dalis:

1. KONCEPCIJA. VILNIAUS SENAMIESTIO (16073) TVARKYMO PLANAS, MASTELIS 1:5 000
2. KONCEPCIJA. VILNIAUS SENAMIESTIO (16073) APSAUGOS ZONOS (PRIEMIESČIŲ TERITORIJŲ) REGLAMENTAVIMO SCHEMA, MASTELIS 1:12000

1. ESAMOS BŪKLĖS ĮVERTINIMAS (santrauka)

1.1. ĮVADAS

1.1.1. TERITORIJA

Vilniaus senamiesčio (toliau - Senamiesčio) teritorijos ribos buvo nustatytos prieš siunčiant nominalinę bylą UNESCO Pasaulio paveldo centrui bei patvirtintos Kultūros vertybių apsaugos departamento prie Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos 2005-04-19 įsakymu Nr. Į-167 „Dėl Pasaulinio paveldo objekto – kultūros paminklo U1P – Vilniaus istorinio centro apsaugos zonos laikinojo apsaugos reglamento patvirtinimo“. Specialiuoju planu jos buvo patikslintos, siekiant, kad sutaptų su sklypų ar jų dalių, kurie yra daiktinės teisės objektai, ribomis. Koordinavus ribas valstybinėje koordinacijų sistemoje LKS-1994, Senamiesčio teritorijos plotas yra **352,09 ha**.

1.1.2. APSAUGOS ZONA

Vilniaus senamiesčio apsaugos zonos plotas, koordinavus ribas valstybinėje koordinacijų sistemoje LKS-1994, pagal 2010-10-18 Lietuvos Respublikos kultūros ministro įsakymą Nr. ĮV-512, yra **1912,24 ha**.

Į apsaugos zoną patenka kultūros paveldo vietovės, kurių ribos įteisintos KPD nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos aktais. Šių Vilniaus miesto istorinių dalių teritorijų ribos koordinuotos bei patikslintos vertingosios savybės Kultūros vertybių registre. Šių miesto istorinių dalių vertingųjų savybių apsauga sprendžiama rengiant šių teritorijų specialiuosius planus – tvarkymo planus.

Vilniaus senamiesčiui apsaugos nuo fizinio poveikio pozonis gretimose teritorijose nėra nustatomas, nes fiziškai pakenkti Vilniaus senamiesčio vertingosioms savybėms galima tik pačioje Senamiesčio teritorijoje. Kadangi Vilniaus senamiesčio apsaugai gretimose teritorijose svarbiausias yra vizualinis aspektas, apsaugos zoną sudaro tik vienas vizualinės apsaugos pozonis, kurio ribos sutampa su apsaugos zonos ribomis, todėl toliau vadinamas „**apsaugos zona**“.

Apsaugos zonos vizualinės apsaugos pozonis - už kultūros paveldo objekto teritorijos ar apsaugos nuo fizinio poveikio pozonio esantys žemės sklypai ar jų dalys su ten esančiais kitais nekilnojamaisiais daiktai, kuriems taikomi NKPAĮ ir kitų teisės aktų reikalavimai, draudžiantys šiame pozonyje veiklą, galinčią trukdyti apžvelgti kultūros paveldo objektą¹.

1.1.3. SPECIALIOJO PLANO EIGA

Vilniaus senamiesčio tvarkymo planas pradėtas rengti 2008-ais metais. Planavimo pagrindas - Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos 2008-11-05 įsakymas Nr. Į-440 (rengėjas VĮ „Lietuvos paminklai“). Lygiagrečiai buvo baigiamas rengti Vilniaus senamiesčio teritorijos ir apsaugos zonos ribų planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2010-10-18 įsakymu Nr. ĮV-512 „Dėl Vilniaus senamiesčio (u. k. 16073) teritorijos ir apsaugos zonos ribų plano patvirtinimo“. Šio plano sprendiniais bei planavimo metu surinkta gausia analitine medžiaga vadovaujamosi rengiant šį tvarkymo planą.

Vilniaus senamiesčio specialiojo plano – paveldotvarkos projekto koncepcija buvo parengta 2010-ais metais. Patikslinus Paveldotvarkos projekto koncepciją pagal Kultūros ministerijos 2012-06-29 rašte Nr. S2-1673 „Dėl pritarimo Vilniaus senamiesčio paveldotvarkos projekto koncepcijai“ išdėstytas pastabas, parengta galutinė koncepcijos laida „D“. 2017-ais metais turimos specialiojo plano medžiagos pagrindu buvo parengta Vilniaus senamiesčio (u. k. 16073) nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo plano – tvarkymo plano (toliau - VSTvP) sprendinių redakcija (VĮ „Lietuvos paminklai“), tačiau šie sprendiniai nebuvo patvirtinti.

2024-ais metais pagal UNESCO pasaulio paveldo sąrašė esančios vertybės – Vilniaus istorinio centro Vilniaus senamiesčio ir jo apsaugos zonos tvarkymo plano parengimo paslaugų sutartį (2023-06-26, Nr. VŠ-80), parengtas Esamos būklės įvertinimas, kuriam Organizatorius pritarė 2024-03-27 raštu Nr. (9.37E)2-724 „Dėl rengiamo Vilniaus senamiesčio (u. k. 16073) ir jo apsaugos zonos tvarkymo plano esamos būklės įvertinimo“.

---

¹ Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 11 straipsnio 6 dalis.

1.2. ESAMOS BŪKLĖS ĮVERTINIMO IŠVADOS

1.2.1. PAGRINDINIAI FAKTINIAI POKYČIAI SENAMIESTYJE PER PASTARUOSIUS DEŠIMTMEČIUS (žiūrėti koncepcijos sprendinių brėžinį)

Pokyčiai buvo vykdomi nevertingo užstatymo vietose (Akte tai yra taip vadinamų „pakitusių, nesusiformavusių urbanistinių struktūrų“ vietos), laikantis Vilniaus senamiesčio apsaugos reglamente (toliau – VSAR) kvartalui nustatytų užstatymo tipų bei užstatymo bruožų (VSAR III ir IV dalys). Dalis pokyčių buvo vykdomi „vietovei buvusio reikšmingo užstatymo vietose“. Taip 19A kvartale buvo „atkurti“ Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmai (Katedros a.4), gyvenamieji namai 43 ir 45 kvartaluose - Didžioji g. 8 ir 10, Šv. Kazimiero g.12, Bokšto g.19 pastatai.

2002 m. rugėjo 25 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybė nutarimu Nr. 1496 patvirtino Vilniaus istorinio geto būdingų fragmentų atkūrimo programą. Šio nutarimo pagrindu buvo atkurtas 60-to senamiesčio kvartalo užstatymas – dvi posesijos: vienoje įkurtas Žydų Kultūros Ir Informacijos Centras (Mėsinių 3A), kitoje - gyvenamas su komercinės paskirties patalpomis pirmame aukšte pastatas (Dynos g. 7). Pažymėtina, jog šis nutarimas tebegalioja ir nėra pilnai realizuotas. Nerealizuoti punktai: „Parengti ir patvirtinti Vilniaus istorinio geto būdingiems fragmentams atkurti skirtų valstybinės žemės sklypų (32-asis, 33-iasis, 34-asis, 37-asis ir 55-asis kvartalai) detaliuosius planus, nustatyti šių sklypų paskirtį įstatymų numatyta tvarka;“ tarp paminėtų kvartalų yra ir 32 kvartalas, sietinas su Vilniaus didžiosios sinagogos teritorijos tvarkymu.

Dalis pokyčių sietina su teritorijoje galiojančio VSAR nustatytais naudojimo apribojimais pramonės ar gamybos plėtrai. Vadovaujantis VSAR numatyta konversija, pramonė, sandėliavimas ir gamyba iškelta iš Vilniaus senamiesčio teritorijos. Tose vietose (70, 84, 89, 96B, 97A ir 97B kvartaluose) buvo plėtojama gyvenamoji su komercinėmis patalpomis statyba. Konversija pradėta vykdyti ir 76 kvartale (buvusių garažų teritorijoje) bei 73B kvartale (buvusiame kariniame miestelyje).

Įvykdytus ir vykdomus pokyčius galima vertinti įvairiai:

Teigiami pokyčiai:

- 2018 m. atkurti Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmai – buvusi Vilniaus žemutinės pilies komplekso dalis;
- 2018 m. rekonstruoti Pacų rūmai Didžioji g. 7 ir 9 (u. k. 674);
- 2022 m. iš esmės baigta „Skaitek“ gamyklos konversija, suformuojant modernų Paupio kvartalą.

Abejones keliantys pokyčiai:

Senamiesčio teritorijoje:

- 2002 m. pastatyti Krivių g. 5/ Baltasis skg. 12 gyvenamieji namai;
- 2003 m. rekonstruotas viešbutis „Novotel“ Gedimino pr. 16;
- 2022 m. pastatyti gyvenamieji pastatai šalia Misionierių vienuolyno statinių ansamblio (u. k. 761);

Apsaugos zonoje:

- Baigiamas statyti Šv. apaštalų Jokūbo ir Pilypo bažnyčios, dominikonų vienuolyno ansamblio ir Šv. Jokūbo ligoninės statinių komplekso (u. k. 1073) aplinkoje Šv. Jokūbo kvartalas.

1.2.2. VIENTISUMAS

(pagal Retrospektyvinį Vilniaus istorinio centro išskirtinės visuotinės vertės aprašą)

Vilniaus istorinio centro viduramžiais susiformavęs spindulinis gatvių tinklas saugomas, pagal galimybes tvarkomos gatvių dangos, nepažeidžiant nustatytų vertingųjų savybių, gatvių trasos nekeičiamos. Pagal išsamius tyrimus, maksimaliai išsaugant ir eksponuojant archeologinį paveldą, atkurti ir pritaikyti šiuolaikinėms reikmėms Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmai – buvusi Vilniaus žemutinės pilies komplekso

dalis. Tai vertintina kaip reikšmingas ir teigiamas pokytis istorinio centro vientisumui. Buvusios Didžiosios sinagogos, nugriautos po Antrojo pasaulinio karo, vietoje parengtas Žydų gatvės atkūrimo projektas, numatant respektuoti Šulhoifo vartus, tačiau sprendimo dėl pačios Didžiosios sinagogos, kurios vietoje sovietmečiu buvo pastatytas silikatinių plytų pastatas, dar nėra. Erdvės tarp Mėsinių ir Rūdininkų gatvių, tarp Dysnos, Mėsinių ir Rūdininkų gatvių, Vokiečių gatvės erdvė, keletas šiuolaikinių pastatų bei aikščių, susiformavę sovietmečiu po Antrojo pasaulinio karo, kaip neigiamas faktorius istorinio centro vientisumui, išlieka.

1.2.3. AUTENTIŠKUMAS

(pagal Retrospektyvinį Vilniaus istorinio centro išskirtinės visuotinės vertės aprašą)

Autentiškumu pasižyminčių Vilniaus istorinio centro sklypų struktūros, pastatų konstrukcijų ir erdvinio vidaus išdėstymo, išskirtinių vidaus apdailos elementų, įrangos, išorės sienų paviršių, skirtingos fasadų durų, langų, stogų apdailos, gatvių ir aikščių grindinių, inžinerinių konstrukcijų bei transporto infrastruktūros elementų apsaugos problematika išnagrinėta KPD Vilniaus teritorinio skyriaus pateiktose 2014-2017 ir 2022 metų stebėsenos ataskaitose (santrauka pateikta Esamos būklės įvertinimo aiškinamajame rašte). Pagrindinės problemos praktikoje, susijusios su autentiškumo išsaugojimu, yra sunkiai kontroliuojamas techninių įrenginių ir nemaskuojamų plokštuminių stoglangių įrengimas, pastatų smulkių architektūrinių detalių nykimas, langų skaidymo tipo neišlaikymas, vidinių kiemų uždengimas, kiemo korpusų aukštinimas iki maksimalaus aukščio posesijoje, nebūdingų Senamiesčiui stogo dangos spalvų atsiradimas. Šie faktoriai laikytini neigiamais Vilniaus istorinio centro autentiškumui.

1.2.4. DETALIŲJŲ IR SPECIALIŲJŲ PLANŲ NEIGIAMA ĮTAKA VIETOVĖS AR OBJEKTŲ VERTINGOSIOMS SAVYBĖMS

Pagal pateiktą KPD Vilniaus teritorinio skyriaus informaciją, Vilniaus senamiesčio (u. k. 6073) teritorijoje ir jo apsaugos zonoje parengtų detaliųjų ir specialiųjų planų, kurių įgyvendinimas turėtų neigiamos įtakos vietovės ar kultūros paveldo objektų vertingosioms savybėms Esamos būklės įvertinimo metu nebuvo nustatyta.

1.2.5. AKTO PATIKSLINIMAI

Pastabos Vilniaus senamiesčio (u. k. 6073) Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos 2023-10-10 aktui Nr. KPD-RM-2014/29 (toliau - Aktas) pateiktos atskirame šio teritorijų planavimo dokumento Esamos būklės įvertinimo priede Nr. 5. Šia pastabas numatoma detaliai įvertinti ir Aktą patikslinti Sprendinių konkretizavimo stadijoje.

Pažymėtina, kad Senamiesčio teritorijoje Akte nėra įregistruota „vertingųjų savybių požymių turinčių objektų“, o yra įregistruoti „urbanistinės struktūros statiniai“ (Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos akto formos pildymo aprašo suvestinė redakcija, galiojanti nuo 2022-05-10, 21.4.ir 21.5. punktai) bei naujai atsiradę „urbanistinės struktūros statiniai, turintys vertingųjų savybių požymių“. Sprendžiant šią problemą, KPD 2024-03-27 rašte Nr. (9.37E)2-724 buvo konstatuota, kad „Organizatorius priėmė sprendimą urbanistinės struktūros statinius, turinčius vertingųjų savybių požymių, žymėti vertingųjų savybių požymių turinčiais objektais. Tvarkymo plane turi būti pažymėtos 4 grupės statinių: kultūros paveldo objektai, vertingųjų savybių požymių turintys objektai, urbanistinės struktūros statiniai ir kiti statiniai“.

Įvertinant tai, kad Akte išvardinti „želdiniai, parkai, sodai ir skverai“ ir nėra išskirti **istoriniai želdynai**, želdynai buvo suskirstyti į istorinius ir naujadarus, atsižvelgiant į jų formavimo laikotarpį. Suskirstymo pagrindas - „Gamtinio pagrindo ir dangų kartograma“ (2001 m. Senamiesčio dosjė medžiaga) ir VSAR trečios dalies 10-ies išskirtų teritorijų nustatyti tvarkymo naudojimo režimai: viešosioms erdvėms (gatvių ir aikščių teritorijoms), įskaitant želdinius; želdynams (vertingų želdynų grupėms, esančioms ne kvartalų vidinėse teritorijose); reljefui (vertingoms saugotinioms reljefo formoms teritorijose, esančiose viso senamiesčio ribose), įskaitant želdinius; vandens telkiniams (hidrografijai). Jeigu Sprendinių konkretizavimo metu bus patikslinti Akto duomenys ir apibrėžtas istorinių želdynų sąrašas, numatoma patikslinti ir Sprendinius.

1.2.6. STATINIŲ VILNIAUS SENAMIESČIO TERITORIJOJE INVENTORIZAVIMO DUOMENŲ ATNAUJINIMAS

Atlikus šiuo teritorijų planavimo dokumentu planuojamos teritorijos Esamos būklės įvertinimą, buvo konstatuota, kad siekiant neprarasti reglamentuojančių VSAR parametrų, būtina atlikti statinių, esančių Vilniaus senamiesčio teritorijoje, inventorizavimą. Tam galima panaudoti turimų inventorizavimo anketų medžiagą, bet statinius reikėtų fiziškai apžiūrėti ir įvertinti pagal nusistatytus parametrus, būtinus reglamentavimui. Tokiu būdu pavyktų neprarasti detalumo, kuris yra VSAR, nes po šio Tvarkymo plano patvirtinimo, VSAR nustos galioti.

1.2.7. KPO MEDŽIAGOS SUSKAITMENINIMAS

Šiuo metu skaitmeniniame specialiojo plano GIS pagrinde, pagal KVR duomenis suvesti statiniai, kurie nepatenka į KPO teritorijas. Taigi, iškilus poreikiui skaitmenizuoti GIS pagrinde ir KPO informaciją planavimo eigoje ir siekiant užtikrinti vienos iš svarbiausių Vilniaus istorinio centro išskirtinės visuotinės vertės aprašo (toliau – IVV) verčių – vientisumą, šį darbą pradėjo Organizatorius. Galutinai jis bus užbaigtas Sprendinių konkretizavimo stadijoje.

1.2.8. ATLIKTŲ TYRIMŲ SUSISTEMINIMAS IR PRIEINAMUMAS

Nuosekli informacija apie tirtus konkrečius objektus yra pateikiama archeologams būtinose parengti archeologinių tyrimų ataskaitose, informaciniuose straipsniuose tęstiniame leidinyje „Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje“, publikuota Lietuvos istorijos instituto specialistų parengtuose, dalinai prieinamuose „Vilniaus archeologijos atlasuose“ (2006 ir 2016 m. redakcijos). Santykinai nedidelis kiekis informacijos apie archeologijos paveldo tyrimus pateikiamas Kultūros vertybių registre bei dalinai funkcionuojančioje interaktyvioje KPD leidimų archeologiniams tyrimams atlikti duomenų bazėje. Tikėtina, kad KPD pradedama skaitmeninė platforma tyrimams kaupti ir sisteminti, susieta su kitomis duomenų bazėmis, bus teigiamas žingsnis šioje srityje ir padės Sprendinių konkretizavimo stadijoje.

2. KONCEPCIJA

2.1. ĮVADAS

Įvertinant tai, kad didžiąją dalį veikiančių VSAR sprendinių tikslinga perkelti į rengiamo tvarkymo plano paveldosaugos reikalavimus, paaiškėjo, kad specialiojo planavimo dokumento struktūra nėra pritaikyta tokios apimties ir detalumo paveldosaugos reikalavimų nustatymui. Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo (toliau – NKPA) 22 str. nurodo, kad „Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentuose ir apsaugos reglamentuose nustatyti paveldosaugos reikalavimai yra privalomi rengiant kompleksinio ir specialiojo teritorijų planavimo dokumentus. Šie paveldosaugos reikalavimai, be kitų teisės aktuose nustatytų reikalavimų, taip pat taikomi žemės darbams, statinių ar įrenginių statybai, statinių aukščiui, tūriui, užstatymo tankiui ir intensyvumui, išorės apdailos medžiagoms, apželdinimui, želdinių aukščiui, tankiui, rūšiai, transporto srautams, jų intensyvumui“. Nustatomi Tvarkymo planu paveldosaugos reikalavimai yra tapatūs tik VSAR II daliai, tačiau neapima kitų likusių VSAR 5-ą dalių. Esminius Tvarkymo plano tikslus numatoma įgyvendinti taikant šiuo metu galiojančius reikalavimus specialiajam planui.

Pažymėtina, kad VSAR, kaip ir ankstesnė NKPA redakcija, tiesiogiai reglamentavo ir naudojimą. Visose VSAR dalyse buvo numatyti ne tik tvarkymo, bet ir naudojimo bei priežiūros režimai (VSAR III dalis, 10-ies atskirų teritorijų priežiūros nuostatos). Šios dalys turėjo teigiamą poveikį Senamiesčio pramoninių, gamybos ir sandėliavimo teritorijų konversijai, teritorijų naudojimo skatinimui bei teritorijų priežiūros darbams organizuoti.

VSAR pagrindas buvo 2001-ųjų metų urbanistikos vertybės Vilniaus senamiesčio kultūros paminklo U1P sudėtis ir apimtis (dosjė papildymas), jo kartogramos ir tekstinės dalys. Dabartinė Akto forma ir turinys nenustato ir neidentifikuoja dosjė nustatytų vertybių, kurios savo turiniu yra ženkliai artimesnės vientisumo ir autentiškumo sąvokoms, apibrėžtoms UNESCO Pasaulio paveldo komiteto sesijoje 2013-ais metais UNESCO pasaulio paveldo komiteto sprendimu Nr. 37 COM 8E priimtam Retrospektyviam Vilniaus istorinio

centro išskirtinės visuotinės vertės aprašui. Neturint analogiškos apimties naujesnių dokumentų, rengiant tvarkymo plano sprendinius, numatoma vadovautis turimais dokumentais, tuo pačiu juos revizuojant.

Į tvarkymo plano planavimo sąlygas buvo įtraukta būtinybė integruoti papildomus reikalavimus (valstybės įsipareigojimus) į UNESCO Pasaulio gamtos ir kultūros paveldo sąrašą (sąrašo Nr. 541) įrašyto Vilniaus senamiesčio vertybių apsaugai. Esamoje būklės įvertinime buvo konstatuota, kad Akte, nustatant vertingąsias savybes, nebuvo įvardintos Senamiesčio autentiškumo ir vientisumo savybės. Tvarkymo plane tai sprendžiama ir tikėtina, iki Sprendinių konkretizavimo pabaigos, pagal tai bus patikslintas Aktas.

Specialiojo teritorijų planavimo dokumento rengimo procedūrų ir įgyvendinimo kontrolės komisijos 2024-08-21 posėdžio protokolu Nr. SPK-2 buvo nutarta, kad Akte išskaičiuotas išlikęs istorinis autentiškas užstatymo tankis (nemorfologinis) valdoje bus laikomas vientisumo rodikliu. Reglamentuojant šis rodiklis neturėtų kisti, jei tyrimais nebus pagrįsta kitaip.

Akte naudojamos sąvokos – perspektyva, panorama, išsklotinė, siluetas ir kitos, 2023-05-01 įsigaliojus Nekilnojamųjų kultūros vertybių vertinimo, atrankos ir reikšmingumo lygmens nustatymo kriterijų aprašo naujai redakcijai, neteko juridinės galios ir teisiškai nėra apibrėžtas jų turinys. Sprendinių konkretizavimo stadijoje, esant būtinybei, numatoma papildyti Konceptcijos terminų žodyną.

Tvarkymo plano sprendinių konkretizavimo stadijoje, atskirais Senamiesčio teritorijos kvartalais bus nustatyti paveldosaugos reikalavimai bei priemonės kultūros paveldo objektams, vertingųjų savybių požymių turintiems objektams bei urbanistinės struktūros statiniams pagal Akto duomenis. Šie reikalavimai bus taikomi žemės darbams, statinių ar įrenginių statybai, statinių aukščiui, tūriui, užstatymo tankiui ir intensyvumui, išorės apdailos medžiagoms, apželdinimui, želdinių aukščiui, tankiui, rūšiai, transporto srautams, jų intensyvumui.

Tokios vientisumo vertybės kaip (pvz. dalių ir elementų darna, visumos tradicijos ir pan.) savybės negali būti reglamentuojamos tvarkymo planu, todėl joms apsaugoti numatoma sukurti papildomas tvarkas, taisykles bei rekomendacijas (atskirai nuo Tvarkymo plano).

2.2. TERITORIJOS IR APSAUGOS ZONOS RIBOS

Teritorijos ir apsaugos zonos koordinuotos ribos yra patvirtintos 2010-10-18 Lietuvos Respublikos kultūros ministro įsakymu Nr. ĮV-512. Įvertinant tai, kad nėra argumentų, dėl kurių šias ribas reikėtų keisti, todėl jos ir lieka tokios, kokios yra patvirtintos, nes specialiuoju planu nustatyta apsaugos zona yra pakankama vietovės teritorijos apsupčiai (vaizdams, aktu nustatytoms panoramoms, perspektyvoms ir siluetams) apsaugoti.

Konceptcijos rengimo metu visos panoraminės nuotraukos iš Aktu nustatytų taškų buvo atnaujintos. Sprendinių konkretizavimo stadijoje yra numatyta detalizuoti panoramų vertingųjų savybių turinčius vietovės ar statinių komplekso vaizdus grafiškai. Konceptcijos brėžinyje „Vilniaus senamiesčio (u. k. 16073) apsaugos zonos (priemiesčių teritorijų) zonavimo ir reglamentų schema“ nurodyti Akte įteisinti apžvalgos taškai, bei nustatyti papildomi apžvalgos taškai.

2.2.1. PAPILDOMI APŽVALGOS TAŠKAI

1. Nuo Mindaugo g. aikštelės
2. Nuo Basanavičiaus g.
3. Nuo Lapų g. terasos
4. Nuo CUP aikštelės
5. Nuo Žirmūnų tilto
6. Nuo Sporto rūmų aikštelės
7. Nuo Baltojo tilto
8. Nuo Šeškinės kalvos
9. Nuo Ukmergės g.

1 pav. Papildomas apžvalgos taškas - Vilniaus senamiesčio panoraminė nuotrauka nuo J. Basanavičiaus g. rytų kryptimi

2.3. REGLAMENTAVIMO PRINCIPAI

2.3.1. BENDROSIOS NUOSTATOS

Vilniaus senamiesčio ribų planas ir Tvarkymo planas rengiamas naudojant šiuos duomenis:

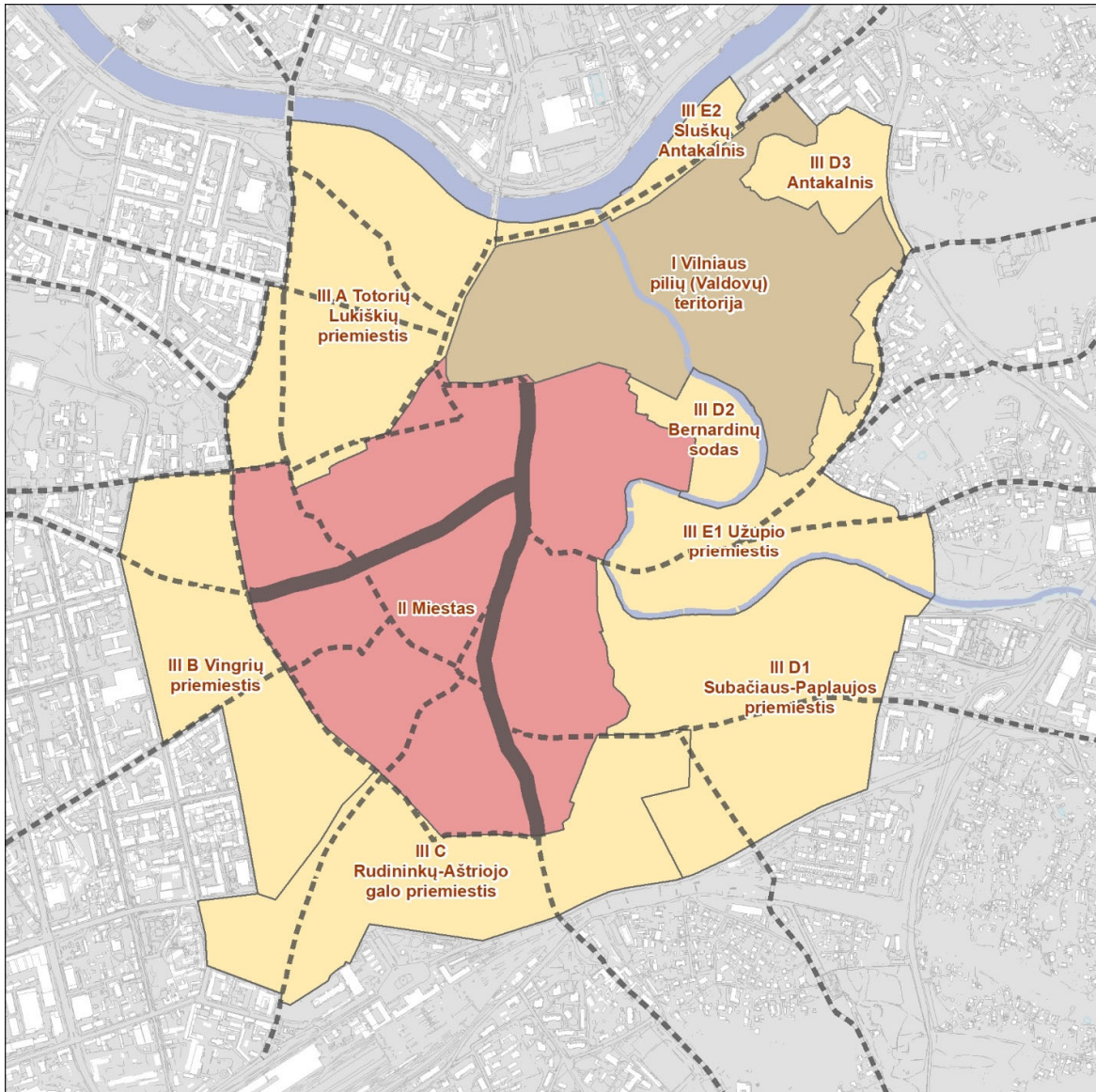
1. Topografinė informacija – KDB500V;
2. Programinė įranga – ARCGIS'10;
3. Žemės sklypų ribos – NTKR duomenų bazė;
4. Koordinačių sistema – LKS94;
5. Adresai – AGDB;

2.3.2. VILNIAUS SENAMIESČIO TERITORIJOS STRUKTŪRA

Kaip ir VSAR, Vilniaus istorinio centro (Vilniaus senamiesčio) teritorijos reglamentavimui Tvarkymo plane yra nustatytos šios teritorijos dalys:

- I – Vilniaus pilių (Valdovų) teritorija;
- II – Miestas (istorinis branduolys gynybinės sienos viduje);
- III – istoriniai priemiesčiai:
  - Totorių Lukiškių priemiestis;
  - Vingrių priemiestis;
  - Rūdininkų – Aštriojo galo priemiestis;
  - Subačiaus – Paplaujos priemiestis;
  - Užupio priemiestis;
  - Bernardinų sodas;
  - Antakalnis;
  - Slušų Antakalnis.

Vilniaus senamiesčio teritorijos sudalinimas pagrįstas šios teritorijos dalių vertybine gradacija ir pagal tai diferencijuojamu reglamentavimu. Rezervinis ir Autentiškos paskirties režimai numatomi Vilniaus pilių (Valdovų) teritorijai **A-1**, gynybinės sienos ribose statiniams numatomi Tausojamojo naudojimo režimai **T-1**, **T-1.1**, **T-1.2**, istoriniuose priemiesčiuose – **T-2**, **T-2.1**, **T-2.2**. Viešųjų ir atvirųjų erdvių, krantinių, vandens telkinių, gatvių, želdynų ir želdinių tvarkymui nustatomi Tausojamojo naudojimo režimai **V-1**, **V-2**, **V-3**, **V-4**, **V-5**, **V-6**, **G-1**, **G-2**, **G-3**.

2 pav. Vilniaus senamiesčio (istorinio centro) teritorijos struktūra

2.3.3. VILNIAUS SENAMIESČIO TERITORIJOS APSAUGOS ESMINĖS NUOSTATOS

Senamiesčio teritorijoje esančio Vilniaus pilių valstybinio kultūrinio rezervato (toliau - Rezervatas) teritorijai taikomi nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-07-11 nutarimu Nr. 1111 bei naudojimo ir lankymo taisyklės, patvirtintos kultūros ministro 2005-04-14 įsakymu Nr. ĮV-145. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2023-04-12 nutarimu Nr. 258 pradėtas Rezervato planavimo schemas (ribų ir tvarkymo plano) rengimas, siekiant nustatyti Rezervato kraštovaizdžio tvarkymo zonas ir jų reglamentus, nekilnojamųjų kultūros vertybių ir gamtos vertybių apsaugos ir tvarkymo kryptis bei priemonės, paveldosaugos reikalavimus, todėl Senamiesčio tvarkymo plane paveldosaugos reikalavimai Rezervato teritorijai nedetalizuojami.

Pagrindinė Senamiesčio teritorijos apsaugos nuostata – gynybinės sienos ribose išlaikyti esamą padėtį tik su minimaliais pakeitimais, prioritetą suteikiant konservavimui.

Istoriniuose priemiesčiuose prioritetinė tvarkymo kryptis – urbanistinės struktūros restauravimas bei reglamentuota urbanistinės struktūros kaita, išlaikant užstatymo tipologiją ir užstatymo bruožus pagal sąlygas, kurios bus nustatytos Sprendinių konkretizavimo stadijoje.

Sprendinių konkretizavimo stadijoje reglamentuojamos teritorijos bus suskirstytos plotais, ir tikslinamos, įvertinant istorines posesijų ribas, KPO bei NTR ribas. Taip pat bus diferencijuoti visi statiniai, įvertinant jų KVR teisinį statusą (kultūros paveldo objektai, vertingųjų savybių požymių turintys statiniai, urbanistinės struktūros statiniai bei kiti statiniai).

Įvertinant koncepcijoje nustatytas pagrindines reglamentavimo nuostatas, režimus, morfotipus bei KVR įteisintą statinių statusą, Sprendinių konkretizavimo stadijoje bus detalizuojami parametrai, atitinkantys koncepcijoje išdėstytas nuostatas.

Sprendinių konkretizavimo stadijoje bus detalai nustatytos pagrindinės Senamiesčio teritorijos tvarkymo kryptys. Siekiant tiksliau nurodyti tvarkymo galimybes ir norimus pokyčius vertingųjų savybių požymių turintiems objektams bei urbanistinės struktūros statiniams, kiekvienu konkrečiu atveju, pakoregavus atitinkamus poįstatyminius teisės aktus, bus numatomas **Inventorinio aprašo** parengimas. Prieš pradėdant vertingųjų savybių požymių turinčio objekto tvarkomųjų statybos darbų projektavimą, savininko užsakymu, atestuoto nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialisto parengiamas Inventorinis aprašas, įvertinant galimus statinio vertingus elementus bei pateikiant rekomendacijas dėl tolesnio projektavimo arba apskaitos dokumentų rengimo. Inventorinis aprašas teikiamas per KPEPIS kartu su prašymu sąlygoms gauti, tampa sudėtine sąlygų ir projekto dalimi. Tokiu būdu, savininkui trumpiausiu keliu būtų suteikiama informacija, ar norimi tvarkomieji statybos darbai paveldosaugos požiūriu gali būti realizuojami.

2.3.4. SENAMIESČIO TERITORIJOS UŽSTATYMO REGLAMENTAI – VEIKLOS VYSTYMO KRYPTYS

1 lentelė. Siūlomos Senamiesčio teritorijos skirtingo reglamentavimo teritorijos

Teritorijos režimas. Aprašymas	Prioritetinės tvarkymo darbų kryptys	Tiksłai	Reglamentuojama sritis	Leistini tvarkymo darbai
Urbanistinės struktūros				
<p style="text-align: center;">Rezervinis ir autentiškos paskirties režimai A-1</p> <p>Vilniaus pilių (Valdovų) teritorija</p> <p>Tvarkoma pagal Vilniaus pilių valstybinio kultūrinio rezervato nuostatus, patvirtintus LRV 2002-07-11 nutarimu Nr. 1111 „Dėl Vilniaus pilių valstybinio kultūrinio rezervato nuostatų patvirtinimo“. Šiai teritorijai nustatomi tik bendrieji reikalavimai, kurie bus tikslinami Vilniaus pilių valstybinio kultūrinio rezervato teritorijos tvarkymo schema (ribų ir tvarkymo planu). Pastarojo dokumento reikalavimai turės aukštesnę galią už Senamiesčio tvarkymo plano</p>	<p>Kultūros paveldo komplekso autentiškumo išsaugojimas, kultūrinės vertės atskleidimas, atliekant konservavimo, restauravimo darbus, naudojant pirminiu ar istoriškai susiklosčiusiu jam artimu būdu, prioritetą teikiant archeologinio paveldo apsaugai ir kraštovaizdžio dviejų upių santakoje išsaugojimui. Urbanistinės struktūros konservavimas, pažinimas (moksliniai tyrimai), aktualizavimas, pažinimas (edukacija), jo sklaida, įveiklinimas.</p>	<p>Netyrinėtų kultūros paveldo objektų ir vertingųjų savybių, esančių Vilniaus pilių valstybinio kultūrinio rezervato teritorijoje apsauga, pažinimas.</p>	<p>Gamtinių ir urbanistinių struktūrų, esančių po žeme rezervinis saugojimo režimas</p>	<p>Tvarkoma pagal Vilniaus pilių valstybinio kultūrinio rezervato nuostatus, patvirtintus LRV 2002-07-11 nutarimu Nr. 1111 „Dėl Vilniaus pilių valstybinio kultūrinio rezervato nuostatų patvirtinimo“ (iki Vilniaus pilių valstybinio kultūrinio rezervato planavimo schemos (ribų ir tvarkymo plano) įsigaliojimo).</p>
		<p>Įtvirtinti visus išlikusius struktūros autentiškumo (medžiaga, forma, atlikimo technika, laiko ženklai) požymius, garantuoti apsaugą nuo tolesnio irimo ir galimų pakeitimų, išsaugoti vertingąsias savybes, išryškinant bei atskleidžiant išlikusios dalies kultūrinę vertę.</p>		
		<p>UNESCO Pasaulio paveldo sąrašė esančios vertybės (Vilniaus istorinio centro (Nr. 541)) -</p>	<p>Išryškinti UNESCO Pasaulio paveldo sąrašė esančios vertybės (Vilniaus istorinio centro (Nr. 541)) istorinę sanklodą, pagrindinių</p>	<p>Apibrėžta I grupė</p>

**UNESCO Pasaulio paveldo sąrašė esančios vertybės (Vilniaus istorinio centro (Nr. 541))
Vilniaus senamiesčio (u. k. Kultūros vertybių registre 16073) ir jo apsaugos zonos tvarkymo planas
KONCEPCIJA. 2024 M.**

Teritorijos režimas. Aprašymas	Prioritetinės tvarkymo darbų kryptys	Tikslai	Reglamentuojama sritis	Leistini tvarkymo darbai
nustatytus reikalavimus.	vertybių -autentiškumo ir vientisumo - išsaugojimas, kultūrinės vertės atskleidimas, aktualizavimas.	pastatų ir jų kompleksų – I grupės „Pilies-Katedros“ vertybes – vientisumą bei autentiškumą.		
<p style="text-align: center;">Tausojamojo naudojimo režimas T-1</p> <p>Miestas (istorinis branduolys gynybinės sienos viduje)</p> <p>Senamiesčio kvartalų dalys, kuriose yra didžiausia vertingųjų savybių koncentracija, formuojančios vietovės plano ir tūrinę erdvinę struktūrą, pasižyminčios vertingais užstatymo bruožais.</p>	<p>Kultūros paveldo vietovės autentiškumo išsaugojimas, kultūrinės vertės atskleidimas, atliekant konservavimo, restauravimo darbus, naudojant pirminių ar istoriškai susiklosčiusiu jam artimu būdu.</p> <p>Urbanistinės struktūros konservavimas, aktualizavimas, pažinimas (edukacija), jo sklaida, įveiklinimas. Vilniaus miesto gynybinių įtvirtinimų liekanų komplekso vertybių išryškėjimas ir eksponavimas.</p>	Įtvirtinti visus išlikusius struktūros autentiškumo (medžiaga, forma, atlikimo technika, laiko ženklai) požymius, garantuoti apsaugą nuo tolesnio irimo ir galimų pakeitimų, išsaugoti vertingąsias savybes, išryškinant bei atskleidžiant išlikusios dalies kultūrinę vertę.	Urbanistinių struktūrų konservavimas.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Taikomieji moksliniai tyrimai. 2. Konservavimo darbai. 3. Restauravimo darbai. 4. Remonto darbai. 5. Priešvariniai darbai (avarijos grėsmės pašalinimo darbai). 6. Pritaikymo darbai - ekspozicinių priemonių ir inžinerinių tinklų rekonstravimas ir naujų sistemų įrengimas. 7. Visi tvarkymo darbai vykdomi išlaikant susiklosčiusius planinės ir erdvinės struktūros bruožus bei nepažeidžiant Vertinimo tarybos aktu nustatytų Vilniaus senamiesčio vertingųjų savybių. Galimas vertingųjų savybių keitimas maksimaliai išsaugant autentiškumą.
	<p>Kultūros paveldo vietovės autentiškumo išsaugojimas, atliekant konservavimo, restauravimo ir reglamentuotos statybos darbus, pritaikant tokiam naudojimui, kuris nekeistų susiformavusio užstatymo tipo, išsaugant vietovės vertingąsias savybes.</p> <p>Urbanistinės struktūros restauravimas, aktualizavimas ir įveiklinimas gynybinės sienos ribose.</p>	Išsaugoti vertingąsias savybes, išryškinti, atskleisti išlikusios dalies kultūrinę vertę.	Urbanistinių struktūrų restauravimas gynybinės sienos ribose.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Taikomieji moksliniai tyrimai. 2. Konservavimo darbai. 3. Priešvariniai darbai (avarijos grėsmės pašalinimo darbai). 4. Remonto darbai. 5. Restauravimo darbai. 6. Atkūrimo darbai (išskirtiniais atvejais, kai yra pagrįsti tyrimais ir atkūrimui pritaria valstybės ir savivaldybių institucijos bei visuomenė). 7. Pritaikymo darbai - inžinerinių tinklų rekonstravimas ir naujų sistemų įrengimas. 8. Galimas reglamentuotas nevertingų užstatymo struktūros elementų atnaujinimas, nepažeidžiant susiklosčiusių planinės ir erdvinės struktūros bruožų. 9. Visi tvarkymo darbai vykdomi išlaikant susiklosčiusius planinės ir erdvinės struktūros bruožus bei nepažeidžiant Vertinimo tarybos aktu nustatytų Vilniaus senamiesčio vertingųjų savybių. Galimas vertingųjų savybių keitimas maksimaliai išsaugant autentiškumą.
<p style="text-align: center;">Tausojamojo naudojimo režimas T-1.1</p> <p>Miestas. Užstatymo struktūrų atkūrimas pagal LRV 2002 m. patvirtintą atkūrimo programą</p>	Buvusios urbanistinės struktūros atkūrimas , aktualizavimas ir įveiklinimas atliekant tyrimais pagrįstus tvarkomuosius paveldosaugos, statybos ir kraštovarkos darbus gynybinės sienos ribose.	Išsaugoti visus autentiškumo požymius, grąžinti prarastas fizines-technines savybes, išryškinti bei atskleisti kultūrinę vertę ir pritaikyti nūdienos poreikiams. Galimas buvusios urbanistinės struktūros atkūrimas, atliekant tyrimais pagrįstus tvarkomuosius paveldosaugos, statybos ir	Užstatymo struktūrų atkūrimas pagal Vilniaus istorinio geto būdingų fragmentų atkūrimo programą	<p>Leistini darbai parenkami atsižvelgiant į atliktų tyrimų išvadas, atkūrimo programos nuostatas bei pasirinktą ir aprobuotą už paveldo objektų apsaugą atsakingos institucijos atkūrimo koncepciją.</p> <p>Prieš statant naujus statinius Senamiesčio teritorijoje atlikti poveikio vertinimą Senamiesčiui. Vadovaujantis Architektūros įstatymo 13 straipsniu,</p>

**UNESCO Pasaulio paveldo sąrašė esančios vertybės (Vilniaus istorinio centro (Nr. 541))
Vilniaus senamiesčio (u. k. Kultūros vertybių registre 16073) ir jo apsaugos zonos tvarkymo planas
KONCEPCIJA. 2024 M.**

Teritorijos režimas. Aprašymas	Prioritetinės tvarkymo darbų kryptys	Tiksłai	Reglamentuojama sritis	Leistini tvarkymo darbai
		kraštovarkos darbus. Atkūrimo darbai atliekami tik remiantis išlikusiais autentiškumo požymiais, neginčijamais mokslo faktais ir dokumentais, tiksliai fiksuojančiais vertybių prarastąsias dalis. Atkūrimas pagal 2002-09-25 LRV nutarimu Nr. 1496 patvirtino Vilniaus istorinio geto būdingų fragmentų atkūrimo programą.		numatyti, kad, rengiant konkurso sąlygas objektams Senamiesčio teritorijoje, turėtų būti įvertinama įtaka jo panoramoms, siluetams ir perspektyvoms.
<p>Tausojamojo naudojimo režimas T-1.2</p> <p>Miestas. Užstatymo struktūrų atkūrimas pagal tyrimų duomenis</p>	Buvusios urbanistinės struktūros atkūrimas , aktualizavimas ir įveiklinimas atliekant tyrimais pagrįstus tvarkomuosius paveldosaugos, statybos ir kraštovarkos darbus gynybinės sienos ribose.	išsaugoti visus autentiškumo požymius, gražinti prarastas fizines-technines savybes, išryškinti bei atskleisti kultūrinę vertę ir pritaikyti nūdienos poreikiams. Galimas buvusios urbanistinės struktūros atkūrimas, atliekant tyrimais pagrįstus tvarkomuosius paveldosaugos, statybos ir kraštovarkos darbus. Atkūrimo darbai atliekami tik remiantis išlikusiais autentiškumo požymiais, neginčijamais mokslo faktais ir dokumentais, ikonografija, tiksliai fiksuojančiais vertybių prarastąsias dalis. Atkūrimui būtinas Kultūros ministerijos ir Vilniaus miesto savivaldybės Tarybos pritarimai. Taip pat vadovaujama teisės aktais bei patvirtintais ir galiojančiais teritorijų planavimo dokumentais.	Užstatymo struktūrų atkūrimas	Leistini darbai parenkami atsižvelgiant į atliktų tyrimų išvadas bei pasirinktą ir aprobuotą už paveldo objektų apsaugą atsakingos institucijos atkūrimo koncepciją. Atkūrimas galimas idėjos konkurso ir idėjos realizavimo konkurso būdu. Prieš statant naujus statinius Senamiesčio teritorijoje atlikti poveikio vertinimą Senamiesčiui. Vadovaujantis Architektūros įstatymo 13 straipsniu, numatyti, kad, rengiant konkurso sąlygas objektams Senamiesčio teritorijoje, turėtų būti įvertinama įtaka jo panoramoms, siluetams ir perspektyvoms.
	UNESCO Pasaulio paveldo sąrašė esančios vertybės (Vilniaus istorinio centro (Nr. 541)) - vertybių -autentiškumo ir vientisumo - išsaugojimas, kultūrinės vertės atskleidimas, aktualizavimas	Išryškinti UNESCO Pasaulio paveldo sąrašė esančios vertybės (Vilniaus istorinio centro (Nr. 541)) istorijos požįūriū, pagrindinių pastatų ir jų kompleksų – II grupės „Bernardinų-Šv. Onos-Šv. Mykolo-Švč. Mergelės Marijos bažnyčių“, III grupės - „Šv. Jonų bažnyčios-Universiteto - Generalgubernatoriaus rezidencijos (dabartinės Prezidentūros)“, IV grupės – „Aušros Vartų-Šv. Teresės bažnyčios -Šv. Dvasios cerkvės-Bazilijonų bažnyčios-Nacionalinės filharmonijos“, V grupės – „Šv. Mikalojaus-Pranciškonų-Liuteronų bažnyčių“ vertybes – vientisumą ir autentiškumą.	Apibrėžtos II, III, IV, V grupės	-

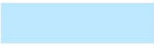

**UNESCO Pasaulio paveldo sąrašė esančios vertybės (Vilniaus istorinio centro (Nr. 541))
Vilniaus senamiesčio (u. k. Kultūros vertybių registre 16073) ir jo apsaugos zonos tvarkymo planas
KONCEPCIJA. 2024 M.**

Teritorijos režimas. Aprašymas	Prioritetinės tvarkymo darbų kryptys	Tiksiai	Reglamentuojama sritis	Leistini tvarkymo darbai
<p>Tausojamojo naudojimo režimas T-2</p> <p>Istoriniai priemiesčiai</p> <p>Urbanistinės struktūros restauravimas ir reglamentuota urbanistinės struktūros kaita istoriniuose priemiesčiuose:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Totorių Lukiškių priemiestis; 2. Vingrių priemiestis; 3. Rūdininkų – Aštriojo galo priemiestis; 4. Subačiaus – Paplajų priemiestis; 5. Užupio priemiestis; 6. Bernardinų sodas; 7. Antakalnis; 8. Sluškių Antakalnis. 	<p>Kultūros paveldo vietovės autentiškumo išsaugojimas, atliekant konservavimo, restauravimo ir reglamentuotos statybos darbus, pritaikant tokiam naudojimui, kuris nekeistų susiformavusio užstatymo tipo ir mažiausiai įtakotų vertingąsias savybes. Urbanistinės struktūros restauravimas, aktualizavimas ir įveiklinimas istoriniuose priemiesčiuose.</p>	<p>Išsaugoti vertingąsias savybes, išryškinti, atskleisti išlikusias dalies kultūrinę vertę, grąžinti prarastas fizines-technines savybes, išryškinti bei atskleisti kultūrinę vertę tuo pačiu pritaikant nūdienos poreikiams.</p>	<p>Urbanistinės istoriniuose priemiesčiuose.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Taikomieji moksliniai tyrimai. 2. Konservavimo darbai. 3. Priešavariniai darbai (avarijos grėsmės pašalinimo darbai). 4. Remonto darbai. 5. Restauravimo darbai. 6. Atkūrimo darbai. 7. Pritaikymo darbai – inžinerinių tinklų rekonstravimas ir naujų sistemų įrengimas. 8. Galimas reglamentuotas nevertingų užstatymo struktūros elementų atnaujinimas, nepažeidžiant susiklosčiusių planinės ir erdvinės struktūros bruožų. 9. Visi tvarkybos ir tvarkomieji statybos darbai vykdomi išlaikant susiklosčiusius planinės ir erdvinės struktūros bruožus bei nepažeidžiant Vertinimo tarybos aktu nustatytą Vilniaus senamiesčio vertingųjų savybių. Galimas vertingųjų savybių keitimas maksimaliai išsaugant autentiškumą.
<p>Tausojamojo naudojimo režimas T-2.1</p> <p>Istoriniai priemiesčiai. Po 1940 m. įvykdyta urbanistinės struktūros kaita (išskyrus KPO)</p>	<p>Reglamentuota urbanistinės struktūros kaita, siekiant atkurti sunaikintą istorinę urbanistinę-erdvinę struktūrą arba pratęsti Vilniaus senamiesčiui būdingus erdvių formavimo principus.</p>	<p>Išsaugoti visus autentiškumo požymius, grąžinti prarastas fizines - technines savybes, išryškinti bei atskleisti kultūrinę vertę ir pritaikyti nūdienos poreikiams. Teritorijos dalyse, kurių užstatymo struktūra praradusi autentiškumo požymius, galimi tvarkomieji statybos darbai (statybos ar griovimo darbai, kaip apibrėžta Statybos įstatyme, reglamentuota naujų statinių statyba (konversija), laikantis teritorijos užstatymo vientisumo (morfoloģijos bruožų)). Reglamentuota užstatymo struktūros kaita, siekiant atkurti sunaikintą urbanistinę - erdvinę struktūrą arba pratęsti Vilniaus senamiesčiui būdingus erdvių formavimo principus, galima vadovaujantis LRV nutarimais, kitais teisės aktais bei patvirtintais ir galiojančiais teritorijų planavimo dokumentais.</p>	<p>Įvykdyta urbanistinės struktūros kaita vadovaujantis LRV nutarimais, kitais teisės aktais bei patvirtintais ir galiojančiais teritorijų planavimo dokumentais.</p>	<p>Leistini tvarkybos, tvarkomieji statybos darbai, laikantis tam priemiesčiui būdingų užstatymų bruožų ir morfoloģini tipų, nepažeidžiant nustatytų vertingųjų savybių ir kultūros paveldo vietovės autentiškumo bei vientisumo.</p>

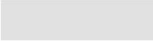

**UNESCO Pasaulio paveldo sąrašė esančios vertybės (Vilniaus istorinio centro (Nr. 541))
Vilniaus senamiesčio (u. k. Kultūros vertybių registre 16073) ir jo apsaugos zonos tvarkymo planas
KONCEPCIJA. 2024 M.**

Teritorijos režimas. Aprašymas	Prioritetinės tvarkymo darbų kryptys	Tiksiai	Reglamentuojama sritis	Leistini tvarkymo darbai
<p>Tausojamojo naudojimo režimas T-2.2</p> <p>Istoriniai priemiesčiai. Reglamentuota naujų statinių statyba</p>		Istoriskai nesusiformavusio užstatymo vietoje numatyti konversiją ir suformuoti naują užstatymą, laikantis gretimų senamiesčio teritorijų užstatymų principų.	Reglamentuota užstatymo struktūros kaita (iki šiol neįvykdyta) laikantis teritorijos užstatymo vientisumo principų, nustatytų užstatymo tipų (morfologijos) parametrų ir užstatymo bruožų. Reglamentuota naujų statinių statyba (kaita, funkcinė, socialinė ir kt. konversija), laikantis teritorijos užstatymo vientisumo principų, nustatytų užstatymo tipų (morfologijos) parametrų ir užstatymo bruožų	Prieš statant naujus statinius Senamiesčio teritorijoje atlikti poveikio vertinimą Senamiesčiui. Vadovaujantis Architektūros įstatymo 13 straipsniu, numatyti, kad, rengiant konkurso sąlygas objektams Senamiesčio teritorijoje, turėtų būti įvertinama įtaka jo panoramoms, siluetsams ir perspektyvoms.
	UNESCO Pasaulio paveldo sąrašė esančios vertybės (Vilniaus istorinio centro (Nr. 541)) - vertybių - autentiškumo ir vientisumo - išsaugojimas, kultūrinės vertės atskleidimas, aktualizavimas	Išryškinti UNESCO Pasaulio paveldo sąrašė esančios vertybės (Vilniaus istorinio centro (Nr. 541)) istorijos požįriui, pagrindinių pastatų ir jų kompleksų – VI grupės „Vizitiečių-Misionierių bažnyčių“ vertybes – vientisumą ir autentiškumą.	Apibrėžta VI grupė	-
Gamtiniai elementai				
Želdynų ir želdinių tvarkymas ir pertvarkymas				
<p>Tausojamojo naudojimo režimas V-1</p> <p>Istorinės (iki 1940 m.) viešosios ir atvirosios erdvės, skverai, jų tvarkymas</p>	Istorinių (iki 1940 m.) viešųjų ir atvirųjų erdvių, želdynų tvarkymas, atliekant tyrimais pagrįstus tvarkomuosius paveldosaugos ir kraštotvarkos darbus.	Išsaugoti visus istorinių želdynų, želdinių autentiškumo požymius, grąžinti prarastas vertingąsias savybes, išryškinti bei atskleisti kultūrinę vertę, pritaikant nūdienos poreikiams.	Viešosios ir atvirosios erdvės, istoriniai želdynai ir želdiniai	Tvarkomi pagal LR želdynų įstatymą bei Istorinių želdynų ir želdinių priežiūros ir tvarkybos metodines rekomendacijas.
Viešųjų erdvių - aikščių, turgaus vietų tvarkymas ir pertvarkymas				
<p>Tausojamojo naudojimo režimas V-2</p> <p>Istorinės aikštės, turgaus vietos, jų tvarkymas ir pertvarkymas</p>	Istorinių viešųjų erdvių – istorinių aikščių, turgaus vietų tvarkymas ir pertvarkymas.	<p>Gražinti prarastas vertingąsias savybes, išryškinti bei atskleisti kultūrinę vertę, pritaikant miesto erdves nūdienos poreikiams.</p> <p>Išryškinti UNESCO Pasaulio paveldo sąrašė esančios vertybės (Vilniaus istorinio centro (Nr. 541)) istorijos</p>	<p>Istorinės aikštės</p> <p>Apibrėžta I grupė</p>	<p>Leistini tvarkybos, tvarkomieji statybos darbai nepažeidžiant nustatytų vertingųjų savybių ir kultūros paveldo vietovės autentiškumo bei vientisumo.</p> <p>Tvarkoma pagal Vilniaus pilių valstybinio kultūrinio rezervato nuostatus, patvirtintus LRV 2002-07-11 nutarimu Nr. 1111 „Dėl Vilniaus pilių valstybinio kultūrinio rezervato nuostatų</p>

**UNESCO Pasaulio paveldo sąrašė esančios vertybės (Vilniaus istorinio centro (Nr. 541))
Vilniaus senamiesčio (u. k. Kultūros vertybių registre 16073) ir jo apsaugos zonos tvarkymo planas
KONCEPCIJA. 2024 M.**

Teritorijos režimas. Aprašymas	Prioritetinės tvarkymo darbų kryptys	Tiksiai	Reglamentuojama sritis	Leistini tvarkymo darbai
		požiūriu, pagrindinių pastatų ir jų kompleksų – I grupės „Pilies-Katedros“ vertybės – istorinių aikščių - vientisumą ir autentiškumą .		patvirtinimo“ (iki Vilniaus pilių valstybinio kultūrinio rezervato planavimo schemos (ribų ir tvarkymo plano) įsigaliojimo).
	Viešųjų erdvių – aikščių, bulvarų turgaus vietų tvarkymas ir pertvarkymas.	Pritaikyti nūdienos poreikiams nepažeidžiant išlikusių statinių vertingųjų (archeologinio sluoksnio) savybių.	Aikštės	Leistini tvarkymo, tvarkomieji statybos darbai nepažeidžiant nustatytų vertingųjų savybių ir kultūros paveldo vietovės autentiškumo bei vientisumo.
Tausojamojo naudojimo režimas V-3 Po 1940 m. susiformavusios viešosios erdvės buvusio istorinio užstatymo vietose, jų tvarkymas	Viešųjų erdvių – suformuotų po 1940 m tvarkymas ir pertvarkymas.	Gražinti prarastas vertingąsias savybes, išryškinti bei atskleisti kultūrinę vertę, pritaikant miesto erdves nūdienos poreikiams. Pritaikyti nūdienos poreikiams atviras erdves, atsižvelgiant į Senamiesčio kontekstą, neužstatant jų bei išsaugojant išlikusias statinių vertingąsias savybes (archeologinį sluoksnį).	Po 1940 m. suformuotos viešosios erdvės	Leistini tvarkymo, tvarkomieji statybos darbai nepažeidžiant nustatytų vertingųjų savybių ir kultūros paveldo vietovės autentiškumo bei vientisumo.
Tausojamojo naudojimo režimas V-4 Istorijos eigoje susiformavusios atvirosios erdvės buvusio istorinio užstatymo vietose. Tvarkomos ir pertvarkomos kaip viešosios erdvės. Užstatymo atkūrimas galimas idėjinio konkurso ir idėjos realizavimo konkurso būdu	Atvirųjų erdvių – suformuotų vietoje buvusio užstatymo tvarkymas ir pertvarkymas.	Esant poreikiui, atkurti buvusį istorinį užstatymą, atliekant istorinius, archeologinius bei ikonografiniais tyrimais pagrįstus tvarkomuosius paveldosaugos, statybos ir kraštotvarkos darbus.	Istorijos eigoje susiformavusios atvirosios erdvės buvusio istorinio užstatymo vietose	Leistini tvarkymo, tvarkomieji statybos darbai pagal atliktus tyrimus ir nepažeidžiant nustatytų vertingųjų savybių ir kultūros paveldo vietovės autentiškumo bei vientisumo. Atkūrimas galimas idėjos konkurso ir idėjos realizavimo konkurso būdu. Prieš statant naujus statinius Senamiesčio teritorijoje atlikti poveikio vertinimą Senamiesčiui. Vadovaujantis Architektūros įstatymo 13 straipsniu, numatyti, kad, rengiant konkurso sąlygas objektams Senamiesčio teritorijoje, turėtų būti įvertinama įtaka jo panoramoms, siluėtams ir perspektyvoms.
Tausojamojo naudojimo režimai V-5, V-6 Vandens telkiniai, krantinės, jų tvarkymas	Kultūros paveldo vietovės Nerios, Vilnios upių vagų, tvenkinių, kūdrių, jų krantų ir krantinių autentiškumo išsaugojimas, kultūrinės vertės atskleidimas, atliekant tvarkymo ir krantotvarkos darbus	Išsaugoti visus autentiškumo požymius, gražinti prarastas fizines - technines savybes, išryškinti bei atskleisti kultūrinę vertę ir pritaikyti nūdienos poreikiams. Teritorijos dalyse, kurių struktūra praradusi autentiškumo požymius, galimi tvarkomieji statybos darbai (statybos ar griovimo darbai, kaip apibrėžta Statybos įstatyme, reglamentuota naujų statinių (krantinių, tiltų ir kt.) statyba, laikantis teritorijos užstatymo vientisumo principų (funkcinių ryšių, užstatomo tipo, bruožų ar gamtinių struktūrų morfologijos vertybių išlaikymas).	Vanduo	Leistini tvarkymo, tvarkomieji statybos darbai nepažeidžiant nustatytų vertingųjų savybių ir kultūros paveldo vietovės autentiškumo bei vientisumo.

**UNESCO Pasaulio paveldo sąrašė esančios vertybės (Vilniaus istorinio centro (Nr. 541))
Vilniaus senamiesčio (u. k. Kultūros vertybių registre 16073) ir jo apsaugos zonos tvarkymo planas
KONCEPCIJA. 2024 M.**

Teritorijos režimas. Aprašymas	Prioritetinės tvarkymo darbų kryptys	Tiksiai	Reglamentuojama sritis	Leistini tvarkymo darbai
		Išryškinti UNESCO Pasaulio paveldo sąrašė esančios vertybės (Vilniaus istorinio centro (Nr. 541)) istorijos požūriū, pagrindinių pastatų ir jų kompleksų – I grupės „Pilies-Katedros“ vertybės – vandens telkinių dalis - vientisumą ir autentiškumą, išlaikant užstatymo ir vandens telkinių ryšį.	Apibrėžta I grupė	Tvarkoma pagal Vilniaus pilių valstybinio kultūrinio rezervato nuostatus, patvirtintus LRV 2002-07-11 nutarimu Nr. 1111 „Dėl Vilniaus pilių valstybinio kultūrinio rezervato nuostatų patvirtinimo“ (iki Vilniaus pilių valstybinio kultūrinio rezervato planavimo schemos (ribų ir tvarkymo plano) įsigaliojimo).
Gatvių tinklo tvarkymas ir pertvarkymas				
Tausojamojo naudojimo režimas G-1 Istorinis gatvių tinklas, jo tvarkymas	Istoriškai susiformavusio (iki 1940 m.) gatvių tinklo restauravimas ir tvarkymas, atliekant tyrimais pagrįstus tvarkomuosius paveldosaugos darbus.	Gražinti prarastas vertingąsias savybes, atgaivinti ir išryškinti sunykusias ar nykstančias gatvių / takų / praėjimų trasas bei atskleisti jų kultūrinę vertę, pritaikant nūdienos poreikiams.	Istorinės gatvės	Leistini tvarkymo, tvarkomieji statybos darbai nepažeidžiant nustatytų vertingųjų savybių ir kultūros paveldo vietovės autentiškumo bei vientisumo.
Tausojamojo naudojimo režimas G-2 Vėliau (po 1940 m.) suformuotas gatvių tinklas, jo tvarkymas ir pertvarkymas	Vėliau (po 1940 m.) susiformavusio gatvių tinklo ir kitų atvirų erdvių pritaikymas.	Pritaikyti nūdienos poreikiams po 1940 m. susiformavusį gatvių tinklą, atsižvelgiant į Senamiesčio kontekstą ir mažinant automobilių eismo intensyvumą.	Gatvės	Leistini tvarkymo, tvarkomieji statybos darbai nepažeidžiant nustatytų vertingųjų savybių ir kultūros paveldo vietovės autentiškumo bei vientisumo.
Tausojamojo naudojimo režimas G-3 Maironio gatvės atkarpa, eismo intensyvumo mažinimas	Misionierių sodų teritorijos atkūrimas, palaipsniui mažinant automobilių eismo intensyvumą Maironio gatvėje.	Išryškinti bei atskleisti Misionierių sodų vertingąsias savybes, pritaikyti nūdienos poreikiams, prioritetą teikiant Misionierių sodų atkūrimui, Maironio gatvės dalyje palaipsniui mažinant automobilių eismo intensyvumą.	Maironio gatvės atkarpa	Leistini tvarkymo, tvarkomieji statybos darbai nepažeidžiant nustatytų vertingųjų savybių ir kultūros paveldo vietovės autentiškumo bei vientisumo.
Bendra pastaba: konkretizuojant tvarkymo plano sprendinius gali atsirasti poreikis patikslinti tikslus ir jų kiekį bei pritaikant saugojimo režimų tipus ir potipius.				

2.3.5. SENAMIESČIO APSAUGOS ZONOS VEIKLOS VYSTYMO KRYPTYS

Tikslas – išsaugoti Vilniaus senamiesčio apžvelgiamumą, reglamentuojant saugomos vietovės aplinkos kaitą, kad nebūtų sukurti nauji disonuojantys miesto struktūros elementai, kurie gali daryti neigiamą įtaką Vilniaus senamiesčio vertingosioms savybėms tokioms, kaip siluetas, panoramos, perspektyvos ir kitoms.

Senamiesčio apsaugos zonoje reglamentuojantys preliminarūs parametrai nustatyti atsižvelgiant į reljefo ypatumus (žemės absoliutinę altitudę), atstumą nuo senamiesčio (kaip centras pasirinkta Gedimino pilis) bei jau susiformavusį senamiesčio aplinkos užstatymą (Naujamiesčio, Žvėryno, Antakalnio, Rasų kolonijos bei kitų teritorijų morfotipą artimiausioje Senamiesčio aplinkoje). Taip pat atsižvelgta į Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos Bendrajame plane nustatytą Vilniaus senamiesčio apsaugos griežto reglamentavimo zoną, vizualinius ryšius su Senamiesčiu, istorinius traktus bei foninį senamiesčiui užstatymo aukštingumą. Todėl šio teritorijų planavimo dokumento Bendrųjų sprendinių formavimo stadijoje apsaugos zonos reglamentavimo brėžinyje pasirinktas pagrindas, parodantis absoliutinę žemės altitudę. Tokiu būdu,

įvertinus esamą reljefą, atskirose teritorijose Sprendinių konkretizavimo stadijoje bus nustatyti preliminarūs reglamentuojantys galimo užstatymo parametrai.

Leidžiamas foninio užstatymo maksimalus aukštingumas apsaugos zonoje bus tikslinamas sprendinių konkretizavimo stadijoje, pagal Vilniaus senamiesčio apsaugos zonoje esančių pastatų susistemintą aukščių analizę. Vilniaus miesto istorinių dalių, įrašytų į Kultūros vertybių registrą, aukštingumo rodikliai taikomi taip pat įvertinant galimą neigiamą poveikį tų teritorijų vertingosioms savybėms. Veikla jose plėtojama pagal bendrojo ir specialiojo teritorijų planavimo, strateginio planavimo dokumentus bei jais nustatytus paveldosaugos reikalavimus, nepažeidžiant vertingųjų savybių.

Nustatant aukštingumą Senamiesčio apsaugos zonoje, bus atsižvelgta į istorinius traktus, kurie turėjo didelę reikšmę Senamiesčio urbanistinio audinio formavimuisi bei vizualiniams ryšiams, tiek senamiesčio viduje, tiek ir aplink Senamiestį.

Išskiriamos 63 apsaugos zonos dalys, kurioms kiekvienai suteiktas atskiras kodas.

Šių dalių ribos suformuotos atsižvelgiant į Vilniaus miesto istorinių dalių (Naujamiesčio, Antakalnio, Šnipiškių, Žvėryno, Rasų kolonijos) Vertinimo tarybos aktais įteisintas ribas, užstatymo morfotipą bei reljefo ypatumus.

Saugojimo ir kaitos skalė, rekomenduojamų užstatymo morfotipų bei preliminarūs aukštingumo reglamentai bus pateikti Sprendinių konkretizavimo stadijoje, brėžinio „Apsaugos zonos užstatymo reglamentai“ lentelėje. Reglamentavimas nebus taikomas esamam užstatymui.

Sprendinių konkretizavimo stadijoje nustatant reglamentuojančius parametrus, preliminarus aukštingumas nuo žemės paviršiaus bus skaičiuojamas pagal užstatymo kontūro vidutinę žemės altitudę.

Koncepcijos brėžinyje parodomi istoriniai traktai, pagrindinės Vilniaus senamiesčio dominantės (Katedra ir varpinė, Šv. Jonų bažnyčia ir varpinė, Bernardinų bažnyčia, Šv. Onos bažnyčia, Vilniaus Skaisčiausiosios Dievo motinos cerkvė, Dominikonų bažnyčia, Šv. Kotrynos bažnyčia, Švč. Mergelės Marijos Ramintojos (Augustijonų) bažnyčia, Misionierių bažnyčia, Vizitiečių bažnyčia, Šv. Dvasios bažnyčia, Šv. Kazimiero bažnyčia, Visų Šventųjų bažnyčia), apžvalgos taškai pagal Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos bendrąjį planą (iki 2015 m.), papildomi apžvalgos taškai, pasiūlyti ekspertų, nurodant ir apžvalgos kryptis.

Kaip vienas iš saugiklių planuojant naujus pastatus Vilniaus senamiesčio apsaugos zonoje išlieka Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Miesto plėtros departamento direktoriaus 2004-10-20 įsakymu Nr. 22-V patvirtinta „3D“ metodika, kurios principas parodytas brėžinyje „Vilniaus senamiesčio (16073) apsaugos zonos (priemiesčių teritorijų) reglamentavimo schema“.

Pažymėtina, kad aukštybiniai pastatai Senamiesčio apsaugos zonoje galimi tik reglamentuojamoje teritorijoje Nr. 31 „viz-sni-uk-1, Urbanistinė kalva“, atliekant būtiną urbanistinę analizę.

Visi šio specialiojo plano koncepcijos sprendiniai neturės neigiamo poveikio kraštovaizdžiui. Šia specialiojo plano koncepcija, planuojamoje teritorijoje, pagrindinė tikslinė žemės naudojimo paskirtis, naudojimo būdas ar pobūdis nekeičiami.

2 lentelė. Siūlomos apsaugos zonos reglamentavimo kryptys

Nr.	Bendrojo plano kodas	Vietovės pavadinimas, kodas	Istorinis priemiesčio pavadinimas	Urbanistinės struktūros saugojimo - kaitos skalė
1	viz-nau-luk-1	Naujamiestis (u. k. 33653)	Lukiškės	Foninis užstatymo aukštis bei kiti parametrai Tvarkymo plano sprendiniuose bus nustatomi išryškinant istorinių priemiesčių užstatymo savitumus bei vizualinę įtaką Senamiesčiui, reglamentavimą susiejant su Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendinių Vilniaus senamiesčio apsaugos zonos (priemiesčių teritorijų) parametrais.
2	viz-nau-luk-2			
3	viz-nau-luk-3			

**UNESCO Pasaulio paveldo sąrašė esančios vertybės (Vilniaus istorinio centro (Nr. 541))
Vilniaus senamiesčio (u. k. Kultūros vertybių registre 16073) ir jo apsaugos zonos tvarkymo planas
KONCEPCIJA. 2024 M.**

Nr.	Bendrojo plano kodas	Vietovės pavadinimas, kodas	Istorinis priemiesčio pavadinimas	Urbanistinės struktūros saugojimo - kaitos skalė
			Lukiškės	Išsaugomos Vilniaus miesto istorinės dalies, vad. Naujamiestiu (u. k. 33653) vertingosios savybės.
4	viz-nau-tau-1	Naujamiestis (u. k. 33653)	Taurakalnis	Foninis užstatymo aukštis bei kiti parametrai Tvarkymo plano sprendiniuose bus nustatomi išryškinant istorinių priemiesčių užstatymo savitumus bei vizualinę įtaką Senamiesčiui, reglamentavimą susiejant su Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendinių Vilniaus senamiesčio apsaugos zonos (priemiesčių teritorijų) parametrais.
5	viz-nau-tau-2		Taurakalnis	
6	viz-nau-tau-3		Taurakalnis	
7	viz-nau-tau-4		Taurakalnis	
8	viz-nau-tau-5		Taurakalnis	
9	viz-nau-poh-1	Naujamiestis (u. k. 33653)	Pohulianka	Foninis užstatymo aukštis bei kiti parametrai Tvarkymo plano sprendiniuose bus nustatomi išryškinant istorinių priemiesčių užstatymo savitumus bei vizualinę įtaką Senamiesčiui, reglamentavimą susiejant su Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendinių Vilniaus senamiesčio apsaugos zonos (priemiesčių teritorijų) parametrais.
10	viz-nau-poh-2		Pohulianka	
11	viz-nau-poh-3		Pohulianka	
12	viz-nau-poh-4		Pohulianka	
13	viz-nau-nau-1	Naujamiestis (u. k. 33653)	Naujamiestis	Foninis užstatymo aukštis bei kiti parametrai Tvarkymo plano sprendiniuose bus nustatomi išryškinant istorinių priemiesčių užstatymo savitumus bei vizualinę įtaką Senamiesčiui, reglamentavimą susiejant su Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendinių Vilniaus senamiesčio apsaugos zonos (priemiesčių teritorijų) parametrais.
14	viz-nau-nau-2		Naujamiestis	
15	viz-nau-nau-3		Naujamiestis	
16	viz-nau-ste-1	Naujamiestis (u. k. 33653)	Steponiškės	Foninis užstatymo aukštis bei kiti parametrai Tvarkymo plano sprendiniuose bus nustatomi išryškinant istorinių priemiesčių užstatymo savitumus bei vizualinę įtaką Senamiesčiui, reglamentavimą susiejant su Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendinių Vilniaus senamiesčio apsaugos zonos (priemiesčių teritorijų) parametrais.
17	viz-nau-ste-2		Steponiškės	
18	viz-nau-ste-3		Steponiškės	
19	viz-nau-ste-4		Steponiškės	
20	viz-zver-1	Žvėrynas (u. k. 33652)	Žvėrynas	Foninis užstatymo aukštis bei kiti parametrai Tvarkymo plano sprendiniuose bus nustatomi

**UNESCO Pasaulio paveldo sąrašė esančios vertybės (Vilniaus istorinio centro (Nr. 541))
Vilniaus senamiesčio (u. k. Kultūros vertybių registre 16073) ir jo apsaugos zonos tvarkymo planas
KONCEPCIJA. 2024 M.**

Nr.	Bendrojo plano kodas	Vietovės pavadinimas, kodas	Istorinis priemiesčio pavadinimas	Urbanistinės struktūros saugojimo - kaitos skalė	
21	viz-zver-2		Žvėrynas	išryškinant istorinių priemiesčių užstatymo savitumus bei vizualinę įtaką Senamiesčiui, reglamentavimą susiejant su Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendinių Vilniaus senamiesčio apsaugos zonos (priemiesčių teritorijų) parametrais. Išsaugomos Vilniaus miesto istorinės dalies, vad. Žvėrynu (u. k. 33652) vertingosios savybės.	
22	viz-zver-3				
23	viz-zver-4				
24	viz-zver-azuol-1				Ažuolynas
25	viz-zve-sal-1				Saltoniškės
26	viz-zver-sie-1				Sieliai
27	viz-sni-zve-1		Žvejai	Foninis užstatymo aukštis bei kiti parametrai Tvarkymo plano sprendiniuose bus nustatomi išryškinant istorinių priemiesčių užstatymo savitumus bei vizualinę įtaką Senamiesčiui, reglamentavimą susiejant su Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendinių Vilniaus senamiesčio apsaugos zonos (priemiesčių teritorijų) parametrais.	
28	viz-sni-zve-2				
29	viz-sni-nmc-1				Naujasis miesto centras
30	viz-sni-pir-1	Piromontas (u. k. 33608)	Piromontas	Išsaugomos Šnipiškių dalių, vad. Piromontu (u. k. 33603) ir Skansenu (u. k. 12599) vertingosios savybės. Aukštybiniai pastatai numatomi tik zonoje „Urbanistinė kalva“.	
31	viz-sni-uk-1		Urbanistinė kalva		
32	viz-sni-ska-1	Skansenas (u. k. 12599)	Skansenas		
33	viz-sni-sen-1		Senvagė		
34	viz-sni-sni-1		Šnipiškės		
35	viz-sni-kar-1		Kareiviškės		
36	viz-vil-1		Vilija	Foninis užstatymo aukštis bei kiti parametrai Tvarkymo plano sprendiniuose bus nustatomi išryškinant istorinių priemiesčių užstatymo savitumus bei vizualinę įtaką Senamiesčiui, reglamentavimą susiejant su Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendinių Vilniaus senamiesčio vizualinės apsaugos zonos (priemiesčių teritorijų) parametrais.	
37	viz-vil-2				
38	viz-vil-3				
39	viz-ant-tus-1		Tuskulėnai	Foninis užstatymo aukštis bei kiti parametrai Tvarkymo plano sprendiniuose bus nustatomi išryškinant istorinių priemiesčių užstatymo savitumus bei vizualinę įtaką Senamiesčiui, reglamentavimą susiejant su Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendinių Vilniaus senamiesčio apsaugos zonos (priemiesčių teritorijų) parametrais.	

**UNESCO Pasaulio paveldo sąrašė esančios vertybės (Vilniaus istorinio centro (Nr. 541))
Vilniaus senamiesčio (u. k. Kultūros vertybių registre 16073) ir jo apsaugos zonos tvarkymo planas
KONCEPCIJA. 2024 M.**

Nr.	Bendrojo plano kodas	Vietovės pavadinimas, kodas	Istorinis priemiesčio pavadinimas	Urbanistinės struktūros saugojimo - kaitos skalė
40	viz-ant-ant-1	Antakalnis (u. k. 16084)	Antakalnis	Foninis užstatymo aukštis bei kiti parametrai Tvarkymo plano sprendiniuose bus nustatomi išryškinant istorinių priemiesčių užstatymo savitumus bei vizualinę įtaką Senamiesčiui, reglamentavimą susiejant su Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendinių Vilniaus senamiesčio apsaugos zonos (priemiesčių teritorijų) parametrais. Išsaugomos Vilniaus miesto istorinės dalies, vad. Antakalniu (u. k. 16084) vertingosios savybės.
41	viz-ant-ant-2			
42	viz-ant-ant-3			
43	viz-ant-ant-4			
44	viz-ant-sap-1		Sapieginė	Foninis užstatymo aukštis bei kiti parametrai Tvarkymo plano sprendiniuose bus nustatomi išryškinant istorinių priemiesčių užstatymo savitumus bei vizualinę įtaką Senamiesčiui, reglamentavimą susiejant su Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendinių Vilniaus senamiesčio apsaugos zonos (priemiesčių teritorijų) parametrais.
45	viz-ant-sap-2			
46	viz-pop-lyg-1		Popiškės-Lyglaukis	Foninis užstatymo aukštis bei kiti parametrai Tvarkymo plano sprendiniuose bus nustatomi išryškinant istorinių priemiesčių užstatymo savitumus bei vizualinę įtaką Senamiesčiui, reglamentavimą susiejant su Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendinių Vilniaus senamiesčio apsaugos zonos (priemiesčių teritorijų) parametrais.
47	viz-pop-lyg-2			
48	viz-pop-lyg-3			
49	viz-pap-mar-1		Paplauja-Markučiai	Foninis užstatymo aukštis bei kiti parametrai Tvarkymo plano sprendiniuose bus nustatomi išryškinant istorinių priemiesčių užstatymo savitumus bei vizualinę įtaką Senamiesčiui, reglamentavimą susiejant su Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendinių Vilniaus senamiesčio apsaugos zonos (priemiesčių teritorijų) parametrais.
50	viz-pap-mar-2			
51	viz-pap-mar-3			
52	viz-pap-mar-4			
53	viz-pap-mar-5			
54	viz-ras-bal-1	Rasų kolonija (u. k. 16077)	Baltstogė	Foninis užstatymo aukštis bei kiti parametrai Tvarkymo plano sprendiniuose bus nustatomi išryškinant istorinių priemiesčių užstatymo savitumus bei vizualinę įtaką Senamiesčiui, reglamentavimą susiejant su Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendinių Vilniaus senamiesčio apsaugos zonos (priemiesčių teritorijų) parametrais. Išsaugomos Vilniaus miesto istorinės dalies, vad. Rasų kolonija (u. k. 16077) vertingosios savybės.
55	viz-ras-ras-1		Rasos	Foninis užstatymo aukštis bei kiti parametrai Tvarkymo plano sprendiniuose bus nustatomi išryškinant istorinių priemiesčių užstatymo savitumus bei vizualinę įtaką Senamiesčiui, reglamentavimą susiejant su Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendinių Vilniaus senamiesčio apsaugos zonos (priemiesčių teritorijų) parametrais.
56	viz-ras-ras-2			

Nr.	Bendrojo plano kodas	Vietovės pavadinimas, kodas	Istorinis priemiesčio pavadinimas	Urbanistinės struktūros saugojimo - kaitos skalė
57	viz-lie-nau-1		Liepkalnis-Naujininkai	Foninis užstatymo aukštis bei kiti parametrai Tvarymo plano sprendiniuose bus nustatomi išryškinant istorinių priemiesčių užstatymo savitumus bei vizualinę įtaką Senamiesčiui, reglamentavimą susiejant su Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendinių Vilniaus senamiesčio apsaugos zonos (priemiesčių teritorijų) parametrais.
58	viz-lie-nau-2			
59	viz-lie-nau-3			
60	viz-kam-1		Kaminai-Škaplierinė	Foninis užstatymo aukštis bei kiti parametrai Tvarymo plano sprendiniuose bus nustatomi išryškinant istorinių priemiesčių užstatymo savitumus bei vizualinę įtaką Senamiesčiui, reglamentavimą susiejant su Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendinių Vilniaus senamiesčio apsaugos zonos (priemiesčių teritorijų) parametrais.
61	viz-kam-2			
62	viz-ses-az-1		Šeškinė-Ažuolynė	Foninis užstatymo aukštis bei kiti parametrai Tvarymo plano sprendiniuose bus nustatomi išryškinant istorinių priemiesčių užstatymo savitumus bei vizualinę įtaką Senamiesčiui, reglamentavimą susiejant su Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendinių Vilniaus senamiesčio apsaugos zonos (priemiesčių teritorijų) parametrais.
63	viz-ses-az-2			

2.4. APIBENDRINIMAS

1. Patvirtintos Vilniaus senamiesčio teritorijos ir apsaugos zonos ribos nėra keičiamos.
2. Sprendinių konkretizavimo stadijoje numatoma atlikti Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2005-06-23 įsakymu Nr. [V-261/D1-322 patvirtintose Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklėse, kurių nustatyta tvarka yra rengiamas tvarkymo planas, numatytus veiksmus.
3. Senamiesčio teritorijos reglamentavimas numatomas šiais lygiais:
  - 3.1. **Vilniaus pilių (Valdovų) teritorija** – konservavimas (tvarkoma pagal Vilniaus pilių valstybinio kultūrinio rezervato nuostatus). Prioritetas UNESCO pagrindiniams pastatams ir jų kompleksams bei ansambliams;
  - 3.2. **Miestas (istorinis branduolys gynybinės sienos viduje)** – urbanistinės struktūros restauravimas, atkūrimas pagal tyrimų duomenis, idėjinio konkurso ir

- idėjos realizavimo konkurso būdu. Prioritetas UNESCO pagrindiniams pastatams ir jų kompleksams bei ansambliams;
- 3.3. **Istoriniai priemiesčiai** – urbanistinės struktūros restauravimas ir reglamentuojama urbanistinės struktūros kaita, laikantis tam priemiesčiui būdingų užstatymo bruožų ir morfologinių tipų. Prioritetas UNESCO pagrindiniams pastatams ir jų kompleksams bei ansambliams;
- 3.4. **Istoriniai želdynai** – viešųjų erdvių - želdynų tvarkymas, atliekant tyrimais pagrįstus tvarkomuosius paveldosaugos ir kraštotvarkos darbus;
- 3.5. **Pagrindinės istorinės aikštės** – istorinių aikščių, turgaus vietų tvarkymas ir pertvarkymas, nepažeidžiant vietovės vertingųjų savybių ir autentiškumo;
- 3.6. **Istorijos eigoje susiformavusios atvirosios erdvės buvusio užstatymo vietoje** – tvarkomos ir pertvarkomos kaip viešosios erdvės. Užstatymo atkūrimas galimas idėjinio konkurso ir idėjos realizavimo konkurso būdu;
4. Bendrieji reikalavimai statiniams pagal Akte nurodytą statusą:
- 4.1 **Kultūros paveldo objektai** - galimi visi tvarkybos darbai ir pritaikymui reikalingi statybos darbai, vykdomi minimaliai keičiant vertingąsias savybes;
- 4.2 **Vertingųjų savybių požymių turintys statiniai** – prieš projektuojant ir vykdant tvarkybos ir (ar) statybos darbus vertingųjų savybių požymių turinčiuose objektuose, kurie darytų įtaką potencialioms vertingosioms savybėms, siekiant tiksliau nurodyti tvarkymo galimybes ir norimus pokyčius, kiekvienu konkrečiu atveju, atestuoto nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialisto parengiamas Inventorinis aprašas, įvertinant galimus statinio vertingus elementus bei pateikiant rekomendacijas dėl tolesnio projektavimo arba apskaitos dokumentų rengimo.
- 4.3 **Urbanistinės struktūros statiniai** – galimi remonto ir rekonstravimo darbai, išlaikant ir (ar) suteikiant vietovės ir konkrečios teritorijos užstatymo tipą ir bruožus, išsaugant autentiškus elementus. Siekiant tiksliau nurodyti tvarkymo galimybes ir norimus pokyčius, kiekvienu konkrečiu atveju, atestuoto nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialisto parengiamas Inventorinis aprašas, įvertinant galimus statinio vertingus elementus bei pateikiant rekomendacijas dėl tolesnio projektavimo arba apskaitos dokumentų rengimo.
- 4.4 **Kiti statiniai** – galimi visų rūšių tvarkomieji statybos darbai, nepažeidžiant vietovės vertingųjų savybių, laikantis bendrųjų vietovės pritaikymo ir detalizuotų paveldosaugos reikalavimų, nurodytų konkrečiam užstatymo tipo teritorijai;
5. **Apsaugos zona** – Sprendinių konkretizavimo stadijoje nustatant preliminarų aukštį nuo žemės paviršiaus, jis bus skaičiuojamas pagal užstatymo kontūro vidutinę žemės

altitudę. KPO, esantys apsaugos zonoje, tvarkomi pagal individualiais / tipiniais reglamentais nustatytus reikalavimus. Bus atsižvelgta į kultūros paveldo vietovių, esančių apsaugos zonoje, nustatytą morfologiją ir jų parametrus. Reglamentavimas nebus taikomas esamam užstatymui, viršijančiam foninio užstatymo aukščio parametrus. Aukštybiniai pastatai Senamiesčio apsaugos zonoje galimi tik reglamentuojamoje teritorijoje Nr. 31 „viz-sni-uk-1, Urbanistinė kalva“, atliekant būtiną urbanistinę analizę pagal nustatytus Senamiesčio apžvalgos taškus.
